

KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ I ROCZNIC W 2014 ROKU

Wstęp

Kalendarium ważniejszych wydarzeń i rocznic w 2014 roku zawiera rocznice i wydarzenia o zasięgu narodowym oraz międzynarodowym, ze szczególnym uwzględnieniem polskich świąt narodowych i zwyczajowych. Obejmuje ono daty związane z życiem pisarzy, poetów, artystów, polityków, odkrywców i innych osób mających wpływ na historię, literaturę, naukę, kulturę, sztukę zarówno polską, jak i światową. Kalendarium zawiera ważne daty związane z historią społeczną, gospodarczą i polityczną świata oraz Polski, historią techniki, nauki-przypominające o ważnych dla rozwoju cywilizacji i kultury odkryciach naukowych oraz o dokonaniach Polaków na arenie międzynarodowej. Nie pomija także rocznic powołanych do życia przez organizacje międzynarodowe, takie jak UNESCO, ONZ, UNICEF.

Wydawnictwo skierowane jest do bibliotek publicznych jako inspiracja i pomoc w działalności informacyjnej, popularyzatorskiej oraz edukacyjnej w środowisku lokalnym.

W pierwszej części zamieszczono rocznice o wymiarze ogólnopolskim i ogólnoswiatowym, druga część, regionalna, poświęcona została ludziom Podkarpacia, którzy poprzez swe życie, twórczość, działalność, wyznaczali drogi rozwoju lokalnego, włączając się nierzadko w nurt dorobku cywilizacyjnego i kulturowego w Polsce i na świecie. Kolejność wpisów wyznacza chronologia kalendarza.

Uzupełnieniem publikacji jest opracowane, także w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym WiMBP w Rzeszowie *Kalendarium wybranych rocznic literackich i wydarzeń w roku 2013 (do wykorzystania w bibliotekach dla dzieci)*.

W przyszłym roku świętować będziemy już dwusetną rocznicę urodzin wybitnego polskiego etnografa, folklorysty i kompozytora – Oskara Kolberga. Aby honorowo uczcić życie i twórczość wielkiego Polaka Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, Bogdan Zdrojewski ogłosił rok 2014 **Rokiem Oskara Kolberga**.

Oskar Kolberg najbardziej znany jest jako autor monumentalnego dzieła zatytułowanego „Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce”, na który składa się ponad 30 opasłych tomów poświęconych wszystkim regionom przedrozbiorowej Rzeczypospolitej. Szczególnie cenne dla potomnych są osiągnięcia Oskara Kolberga w dokumentacji folkloru muzycznego. Obecnie spuścizna Oskara Kolberga jest jednym z najważniejszych źródeł dotyczących kultury ludowej i tradycyjnej.

I. ROCZNICE I WYDARZENIA W POLSCE I NA ŚWIECIE

STYCZEŃ

1 I ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU

4 I 1809 Urodził się **LOUIS BRAILLE** (zm. 6 I 1852), francuski wynalazca alfabetu dla niewidomych, nauczyciel w paryskim zakładzie dla ociemniałych.

205. rocznica urodzin

4 I 2004 Zmarła **DOROTA TERAŁOWSKA** (ur. 30 VII 1938), pisarka, dziennikarka, autorka powieści fantasy m.in. *Tam gdzie spadają anioły*, psychologiczno-obyczajowych m.in. *Poczwarka*.

10. rocznica śmierci

6 I 1884 Zmarł o. **GREGOR JOHANN MENDEL** (ur. 20 VII 1822), czeski przyrodnik, zakonnik, twórca teoretycznych podstaw współczesnej genetyki, odkrywca praw dziedziczenia w organizmach żywych.

130. rocznica śmierci

8 I 1894 Urodził się św. **MAKSYMILIAN MARIA KOLBE**, właśc. Rajmund Kolbe (zm. 14 VIII 1941), święty Kościoła katolickiego, franciszkanin, zmarł śmiercią męczeńską w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu-Brzezince, ofiarowując się na śmierć za współwięźnia.

120. rocznica śmierci

11 I 2009 Zmarł **EDMUND WOJNAROWSKI** (ur. 21 IX 1930), dramaturg, poeta, dziennikarz, publicysta, twórca radiowy, autor sztuk dla teatru lalek, satyryk, związany z Radiem Katowice, autor m.in. kabaretu *Pies na portierni*.

5. rocznica śmierci

12 I 1919 Urodził się **JAN JÓZEF SZCZEPAŃSKI** (zm. 20 II 2003), pisarz, z wykształcenia orientalista, reporter, eseista, scenarzysta filmowy i tłumacz, taternik, podróżnik, autor utworów o tematyce wojennej i historycznej, esejów, m.in. *Przed nieznanym trybunałem*.

95. rocznica urodzin

- 12 I 1989 Zmarł **ZYGMUNT HÜBNER** (ur. 23 III 1930), reżyser, aktor i pedagog, odtwórca wielu ról filmowych, m.in. roli majora Henryka Sucharskiego w filmie *Westerplatte* w reżyserii S. Różewicza, twórca niezapomnianych inscenizacji teatralnych, m.in. w *Makbecie* W. Szekspira.
25. rocznica śmierci
- 13 I 1984 Zmarł **WŁADYSŁAW RYMKIEWICZ** (ur. 17 V 1900), prozaik, z zawodu adwokat, ojciec Jarosława Marka, autor powieści z dziejów Polski i społeczno-obyczajowych, m.in. *Portret królowej*.
30. rocznica śmierci
- 14 I 1934 Urodził się **MAREK HŁASKO** (zm. 14 VI 1969), pisarz, scenarzysta filmowy, autor znanych powieści i opowiadań, będących wyrazem sprzeciwu wobec poetyki i zakłamania literatury socrealistycznej, m.in. *Ósmy dzień tygodnia*, *Pierwszy krok w chmurach*.
80. rocznica urodzin
45. rocznica śmierci
- 14 I 1999 Zmarł **JERZY GROTOWSKI** (ur. 11 VIII 1933 w Rzeszowie), reżyser teatralny, teoretyk teatru, pedagog, twórca metody aktorskiej, współtwórca Teatru Laboratorium, zaliczany do największych reformatorów teatru XX w.
15. rocznica śmierci
- 15 I 2009 Zmarł **FRANCISZEK WOŹNIAK** (ur. 7 VIII 1932), kompozytor, pianista i pedagog, rektor Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, twórca m.in. muzyki do sztuki *Woyzeck* G. Büchnera.
5. rocznica śmierci
- 15 I 1869 Urodził się **STANISŁAW WYSPIAŃSKI** (zm. 28 XI 1907), dramatopisarz, poeta, malarz, reformator teatru, największy obok romantyków twórca polskiego dramatu, m.in. *Wesele*, *Wyzwolenie*, pierwszy inscenizator *Dziadów* A. Mickiewicza.
145. rocznica urodzin
- 15 I 1929 Urodził się **MARTIN LUTHER KING** (zm. 4 IV 1968), amerykański duchowny protestancki, bojownik o prawa Murzynów, działacz na rzecz równouprawnienia i zniesienia dyskryminacji rasowej, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1964 r.
85. rocznica urodzin

- 17 I 2004 Zmarł **CZESŁAW NIEMEN**, właśc. Czesław Wydrzycki (ur. 16 II 1939), piosenkarz i autor tekstów wielu znanych piosenek, m.in. *Dziwny jest ten świat*, hymnu młodzieży końca lat 60., twórca muzyki instrumentalnej filmowej, teatralnej.
10. rocznica śmierci
75. rocznica urodzin
- 18 I 1849 Urodził się **ALEKSANDER ŚWIĘTOCHOWSKI**, pseud. Władysław Okoński (zm. 25 IV 1938), publicysta, dramaturg, prozaik, historyk i filozof, czołowy ideolog polityczny pozytywizmu, autor m.in. cyklu nowel *O życie*, opowiadań *Klemens Boruta*.
165. rocznica urodzin
- 19 I 1839 Urodził się **PAUL CÉZANNE** (zm. 22 X 1906), francuski malarz postimpresjonistyczny, jeden z najwybitniejszych twórców sztuki nowoczesnej, twórca dzieł malarskich m.in. *Chłopiec w czerwonej kamizelce*, *Grający w karty*.
175. rocznica urodzin
- 19 I 1809 Urodził się **EDGAR ALLAN POE** (zm. 7 X 1849), amerykański poeta, prozaik, krytyk, znany z pesymistycznej liryki oraz fantastyczno-sensacyjnych, przesyconych grozą opowiadań m.in. *Złoty żuk*, twórca pierwszej w literaturze postaci detektywa – C. Auguste'a Dupina.
205. rocznica urodzin
165. rocznica śmierci
- 21 I 1874 Urodził się **WINCENTY WITOS** (zm. 31 X 1945), polityk, działacz ruchu ludowego, prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej.
140. rocznica urodzin
- 21 I 1959 Zmarł **STANISŁAW MŁODOŻENIEC** (ur. 31 I 1895), poeta, współtwórca polskiego futuryzmu, założyciel klubu futurystów Katarynka, autor m.in. zbiorów wierszy *Kreski i futureski*, *Futurogamy*.
55. rocznica śmierci
- 22 I 1849 Urodził się **AUGUST STRINDBERG** (zm. 14 V 1912), szwedzki pisarz, twórca nowoczesnego dramatu szwedzkiego, uznawany za ojca współczesnego teatru, przedstawiciel naturalizmu i prekursor ekspresjonizmu, autor m.in. *Panny Julii*, *Czerwonego pokoju*.
165. rocznica urodzin

- 23 I 1944 Zmarł **EDVARD MUNCH** (ur. 12 XII 1863), norweski malarz i grafik, twórca własnego stylu, będącego połączeniem secesyjnej linii z treściami symbolistycznymi, wybitny prekursor ekspresjonizmu, twórca m.in. głośnego dzieła *Krzyk*.
70. rocznica śmierci
- 23 I 1989 Zmarł **SALVADOR DALI** (ur. 11 V 1904), hiszpański malarz i grafik, wybitny przedstawiciel surrealizmu, twórca dzieł łączących ekstremalny naturalizm z irracjonalną tematyką m.in. dzieła *Płonąca żyrafa*.
25. rocznica śmierci
110. rocznica urodzin
- 24 I 1934 Urodził się **STANISŁAW GROCHOWIAK** (zm. 2 IX 1976), poeta, prozaik, dramatopisarz, publicysta, redaktor wielu czasopism literackich, reprezentant nurtu turpistycznego w poezji, autor m.in. *Menuetu z pogrzebaczem*.
80. rocznica urodzin
- 25 I** **OGÓLNOPOLSKI DZIEŃ SEKRETARKI I ASYSTENTKI**
- 25 I 1759 Urodził się **ROBERT BURNS** (zm. 21 VII 1796), szkocki poeta, przedstawiciel wczesnego romantyzmu, twórca poezji opiewającej uroki prostego życia i szczęście rodzinne, data jego urodzin to nieoficjalne narodowe święto Szkotów.
255. rocznica urodzin
- 26 I 1964 Zmarł **XAWERY DUNIKOWSKI** (ur. 24 XI 1875), rzeźbiarz, malarz i pedagog, więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz, twórca m.in. *Pomnika Czynu Powstańczego* na Górze św. Anny.
50. rocznica śmierci
- 27 I 1999 Zmarł **JERZY TUROWICZ** (ur. 10 XII 1912), dziennikarz, publicysta katolicki, redaktor naczelny „Tygodnika Powszechnego”, działacz społeczny.
15. rocznica śmierci
- 27 I 2009 Zmarł **JOHN UPDIKE**, właśc. John Hoyer Updike (ur. 18 III 1932), amerykański pisarz, autor powieści, poezji i opowiadań o tematyce z życia przedstawicieli amerykańskiej protestanckiej klasy średniej, m.in. autor cyklu *Królik*.
5. rocznica śmierci

28 I 1954 Zmarł **EUGENIUSZ ROMER** (ur. 3 II 1871), geograf, twórca nowoczesnej kartografii polskiej, profesor m.in. Uniwersytetów Lwowskiego i Jagiellońskiego, autor atlasów i podręczników.

60. rocznica śmierci

28 I 1939 Zmarł **WILLIAM BUTLER YEATS** (ur. 13 VI 1865), irlandzki poeta i prozaik, propagator legend i folkloru irlandzkiego, autor poezji będącej wyrazem buntu przeciw rzeczywistości i cywilizacji, m.in. tomików *Róża*, *Wieża*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1923 r.

75. rocznica śmierci

31 I 1944 Zmarł **JEAN GIRAUDOUX** (ur. 29 X 1882), francuski pisarz, z wykształcenia germanista, dyplomata i propagator kultury francuskiej, autor m.in. powieści *Zuzanna i Pacyfik*, sztuk m.in. *Siegfried*, *Amfitrion 38*.

70. rocznica śmierci

LUTY

2 II 1919 Urodził się **ZBIGNIEW LENGREN** (zm. 1 X 2003), grafik, rysownik, karykaturzysta, ilustrator, plakacista, scenograf, współpracownik czasopisma „Przekrój”, gdzie publikował serię rysunkową z Profesorem Filutkiem i psem Filusiem.

95. rocznica urodzin

3 II 1874 Urodziła się **GERTRUDE STEIN** (zm. 27 VII 1946), amerykańska powieściopisarka, eseistka i teoretyk literatury, feministka, w twórczości prekursorka strumienia świadomości, autorka eksperymentalnej prozy, inspirowanej teorią kubizmu m.in. *Tender Buttons*.

140. rocznica urodzin

3 II 1899 Zmarł **JULIUSZ KOSSAK** (ur. 29 X 1824), malarz i rysownik polski, autor scen batalistycznych, historycznych i rodzajowych, reprezentant nurtu swojskiego w malarstwie polskim XIX w., twórca m.in. akwareli *Sobieski pod Wiedniem*.

115. rocznica śmierci

190. rocznica urodzin

3 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z RAKIEM

- 3 II 1809 Urodził się **FELIX MENDELSSOHN – BARTHOLDY** (zm. 4 XI 1847), niemiecki kompozytor okresu romantyzmu, autor uwertury koncertowej do *Snu nocy letniej* W. Szekspira, z której pochodzi najbardziej znany *Marsz Mendelssohna (Marsz weselny)* grany w kościołach na zakończenie ślubu.
205. rocznica urodzin
- 6 II-5 IV 1989 Obrady Okrągłego Stołu, prowadzone przez przedstawicieli władz PRL, opozycji i Kościoła, w wyniku których rozpoczęła się transformacja ustrojowa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.
25. rocznica
- 7 II 1994 Zmarł **WITOLD LUTOSŁAWSKI** (ur. 25 I 1913), kompozytor współczesny i dyrygent, pianista, związany był z festiwałem Warszawska Jesień, twórca utworów orkiestrowych, kameralnych, piosenek, m.in. *Nie dla nas już*.
20. rocznica śmierci
- 7 II 1834 Urodził się **DYMITR MENDELEJEW** (zm. 2 II 1907), rosyjski chemik, twórca układu okresowego pierwiastków chemicznych.
180. rocznica urodzin
- 9 II 2004 Zmarł **JERZY GOT**, właśc. Jerzy Spiegel (ur. 9 III 1928), historyk teatru, autor prac poświęconych głównie dziejom sceny krakowskiej, pracownik naukowy Instytutu Sztuki PAN.
10. rocznica śmierci
- 10 II 2009 Zmarł **JAN BŁOŃSKI** (ur. 15 I 1931), historyk literatury, krytyk literacki, eseista, tłumacz, Profesor UJ, uważany za jednego z najbardziej wpływowych krytyków powojennych, autor m.in. monografii *Mikołaj Sęp Szarzyński a początki polskiego baroku*.
5. rocznica śmierci
- 11 II ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH**
- 12 II 1809 Urodził się **CHARLES ROBERT DARWIN** [Karol Darwin] (zm. 19 IV 1882), angielski przyrodnik, twórca teorii ewolucyjnego powstawania gatunków zwierzęcych i roślinnych w drodze doboru naturalnego, autor m.in. dzieła *O powstawaniu gatunków*.
205. rocznica urodzin

- 12 II 1809 Urodził się **ABRAHAM LINCOLN** (zm. 15 IV 1865), amerykański szesnasty prezydent Stanów Zjednoczonych (w latach 1861-65), wygrał wybory prezydenckie zdobywając poparcie w stanach północnych, nie uzyskując poparcia w stanach południowych, co doprowadziło do wojny secesyjnej, zginął w zamachu.
205. rocznica urodzin
- 13 II 1969 Zmarł **KAZIMIERZ WIERZYŃSKI**, pierwotne nazwisko **Wirstlein** [zmienione w 1913 r.] (ur. 27 VIII 1894), poeta, prozaik, eseista, współzałożyciel i członek grupy poetyckiej Skamander, autor m.in. tomików poezji *Wiosna i wino*, *Czarny polonez*.
45. rocznica śmierci
120. rocznica urodzin
- 14 II** **DZIEŃ ZAKOCHANYCH, WALENTYNKI**
- 14 II 1779 Zginął **JAMES COOK** (ur. 27 X 1728), angielski żeglarz, dowódca trzech wypraw morskich dookoła świata, odkrywca wysp, m. in. Nowej Kaledonii oraz Hawajów, autor niezwykle dokładnych map obszarów będących na trasie ekspedycji.
235. rocznica śmierci
- 14 II 1919 Zmarł **WIKTOR GOMULICKI** (ur. 17 X 1848), poeta, powieściopisarz, eseista, bibliofil, badacz historii Warszawy, kolekcjoner sztuki, jeden z najważniejszych twórców polskiego pozytywizmu, autor m.in. poezji *Biały sztandar*, zbioru nowel *Pokłosie*.
95. rocznica śmierci
- 15 II 1564 Urodził się **GALILEUSZ**, właśc. Galileo Galilei (zm. 8 I 1642), włoski fizyk, astronom i filozof, twórca nowoczesnych metod badawczych w przyrodznawstwie, twórca podstaw nowożytnej fizyki.
450. rocznica urodzin
- 16 II 1929 Urodził się **KAZIMIERZ KUTZ**, reżyser teatralny, filmowy i telewizyjny, scenarzysta filmowy, reżyser ponad dwudziestu filmów fabularnych, m.in. *Sól ziemi czarnej*, *Perła w koronie*.
85. rocznica urodzin
- 20 II 1894 Urodził się **JAROSŁAW IWASZKIEWICZ** (zm. 2 III 1980), prozaik i poeta, współtwórca grupy poetyckiej Skamander, wieloletni redaktor naczelny „Twórczości”, autor poezji m.in. zbioru *Oktostychy*, opowiadań *Panny z Wilka*.
120. rocznica urodzin

21 II MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ JĘZYKA OJCZYSTEGO

21 II 1984 Zmarł **MICHAŁ ALEKSANDROWICZ SZOŁOCHOW** (ur. 24 V 1905), rosyjski prozaik, twórca m.in. znanej epopei powieściowej *Cichy Don*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1965 r.
30. rocznica śmierci

22 II 1814 Urodził się **OSKAR KOLBERG** (zm. 3 VI 1890), etnograf, muzyk i kompozytor, kulturoznawca, autor pierwszego w historii polskiej etnografii 36. tomowego dzieła systematyzującego kulturę ludową według regionów Polski *Lud. Jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce* .
200. rocznica urodzin

23 II 1859 Zmarł **ZYGMUNT KRASIŃSKI**, hr. (ur. 19 II 1812), dramatopisarz i poeta, jeden z czołowych polskich romantyków, twórca dramatu historiozoficznego romantycznego, autor m.in. *Irydiona, Nie-boskiej komedii*.
155. rocznica śmierci

24 II 2009 Zmarł **TADEUSZ SUMIŃSKI** „Leszczyc” (ur. 1 IV 1924), polski artysta fotografik, żołnierz, uczestnik powstania warszawskiego w szeregach harcerskiego batalionu Zośka.
5. rocznica śmierci

27 II 1904 Urodził się **JALU KUREK**, właśc. Franciszek Kurek (zm. 10 XI 1983), poeta i prozaik, przedstawiciel Awangardy Krakowskiej, autor m.in. powieści społeczno-obyczajowej z życia ówczesnej wsi małopolskiej *Grypa szaleje w Naprawie*.
110. rocznica urodzin

MARZEC

1 III 1904 Urodził się **GLENN MILLER** (zm. 16 XII 1944), amerykański kompozytor, aranżer i puzonista, lider big bandu, popularyzator jazzu w Europie, autor popularnych standardów jazzowych m.in. *In The Mood*.
110. rocznica urodzin
70. rocznica śmierci

2 III 1824 Urodził się **BEDŘICH SMETANA** (zm. 12 V 1884), kompozytor czeski, twórca narodowego stylu w muzyce czeskiej, pianista, pedagog muzyczny i dyrygent, w twórczości dążył do zespolenia elementów folkloru z osiągnięciami muzyki neoromantycznej.
190. rocznica urodzin
130. rocznica śmierci

3 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PISARZY

4 III 1819 Urodziła się **NARCYZA ŻMICHOWSKA**, pseud. Gabryella (zm. 24 XII 1876), powieściopisarka, poetka, pedagog, uważana za jedną z prekursorów feminizmu w Polsce, autorka powieści o tematyce społecznej, m.in. *Poganka*.

195. rocznica urodzin

5 III 1994 Zmarł **JAN DOBRACZYŃSKI** (ur. 20 IV 1910), pisarz i publicysta, działacz społeczny, uczestnik wojny obronnej 1939 i ruchu oporu, generał brygady, działacz katolicki, autor opowiadań, szkiców literackich, powieści i wspomnień o tematyce metafizycznej i moralnej, m.in. *Listów Nikodema*.

20. rocznica śmierci

6 III 1909 Urodził się **STANISŁAW JERZY LEC** (zm. 7 V 1966), poeta i satyryk, aforysta, współpracownik „Szpilek”, autor znanych tomów aforyzmów, dowcipnie komentujących współczesne zjawiska społeczne. m.in. *Myśli nieuczesanych*.

105. rocznica urodzin

7 III 1839 Urodził się **ADOLF DYGASIŃSKI** (zm. 3 VI 1902), pisarz, pedagog, publicysta, wydawca i księgarz, jeden z głównych przedstawicieli naturalizmu w literaturze polskiej, popularyzator teorii Ch. R. Darwina, autor m.in. *Godów życia*.

175. rocznica urodzin

8 III 2009 Zmarł **ZBIGNIEW RELIGA** (ur. 16 XII 1938), kardiochirurg i polityk, senator, minister zdrowia, Kawaler Orderu Orła Białego, działacz Fundacji Dzieciom "Zdążyć z Pomocą", wykonawca pierwszego w Polsce udanego zabiegu przeszczepienia serca.

5. rocznica śmierci

8 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ KOBIEC

12 III 1999 Przyjęcie Polski do NATO.

15. rocznica

13 III 1899 Urodził się **JAN LECHOŃ**, właśc. Leszek Serafinowicz (zm. 8 VI 1956), poeta i satyryk, eseista, tłumacz, krytyk literacki i teatralny, współtwórca grupy poetyckiej Skamander, autor m.in. tomu wierszy *Karmazynowy poemat*.

115. rocznica urodzin

- 13 III 1909 Urodził się **LUCJAN SZENWALD** (zm. 22 VIII 1944), poeta, działacz komunistyczny, członek grupy poetyckiej Kwadryga, redaktor tygodnika „Na Przełaj”, autor m.in. popularnej piosenki *Niech żyje wojna*.
105. rocznica urodzin
70. rocznica śmierci
- 14 III 1879 Urodził się **ALBERT EINSTEIN** (zm. 18 IV 1955), wybitny niemiecki fizyk, twórca szczególnej i ogólnej teorii względności, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie fizyki w 1921 r.
135. rocznica urodzin
- 14 III 1804 Urodził się **JOHANN STRAUSS, ojciec** (zm. 25 IX 1849), austriacki kompozytor walców, polek, kadryli, marszów, ceniony skrzypek i dyrygent, autor m.in. słynnej kompozycji *Marsz Radetzky’ego*.
210. rocznica urodzin
165. rocznica śmierci
- 16 III 1839 Urodził się **SULLY PRUDHOMME**, właśc. René François Prudhomme (zm. 7 IX 1907), francuski poeta, przedstawiciel parnasizmu, autor m.in. tomiku *La Justice* (Sprawiedliwość), pierwszy laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1901 r.
175. rocznica urodzin
- 17 III ŚWIATOWY DZIEŃ MORZA**
- 20 III ŚWIATOWY DZIEŃ INWALIDÓW i LUDZI NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
- 21 III ŚWIATOWY DZIEŃ POEZJI**
- 21 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI z DYSKRYMINACJĄ RASOWĄ**
- 22 III ŚWIATOWY DZIEŃ WODY**
- 23 III 1794 Rozpoczęło się powstanie kościuszkowskie.
220. rocznica
- 25 III 1954 Zmarł **LEON SCHILLER**, właśc. Leon Jerzy Schiller de Schildenfeld (ur. 14 III 1887), polski reżyser, krytyk i teoretyk teatru pochodzenia austriackiego, aktor kabaretu literackiego Zielony Balonik, autor scenariuszy teatralnych, esejów, m.in. *Teatru ogromnego*.
60. rocznica śmierci

26 III 1959 Zmarł **RAYMOND CHANDLER** (ur. 23 VII 1888), amerykański pisarz, scenarzysta, autor powieści i opowiadań kryminalnych, z gatunku crime fiction, twórca fikcyjnej postaci detektywa Philipe'a Marlowe'a.

55. rocznica śmierci

27 III MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU

28 III 1914 Urodził się **BOHUMIL HRABAL** (zm. 3 II 1997), czeski pisarz, uważany za znaczącego twórcę światowej literatury XX w., autor znanych opowiadań i powieści, m.in. przeniesionych na ekran i nagrodzonych Oskarem *Pociągów pod specjalnym nadzorem*.

100. rocznica urodzin

28 III 1994 Zmarł **EUGÈNE IONESCO** (ur. 26 XI 1912), francuski dramaturg pochodzenia rumuńskiego, przedstawiciel awangardy teatralnej, jeden z twórców tzw. teatru absurdu, autor dramatów m.in. *Łysa śpiewaczka*, *Krzesa*.

20. rocznica śmierci

30 III 1844 Urodził się **PAUL VERLAINE** (zm. 8 I 1896), francuski poeta, jeden z najwybitniejszych twórców symbolizmu, zaliczany do grona poetów wyklętych, autor liryki odznaczającej się wybitnymi walorami muzycznymi.

170. rocznica urodzin

31 III 1914 Urodził się **OCTAVIO PAZ** (zm. 19 IV 1998), meksykański poeta, eseista i publicysta, krytyk i dziennikarz, dyplomata, autor poezji przenikniętej humanizmem, m.in. poematu *Piedra de sol* (*Kamień słońca*), laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1990 r.

100. rocznica urodzin

KWIECIEŃ

1 IV 1784 Pierwszy publiczny pokaz lotu balonu skonstruowanego przez Jana Jaśkiewicza i Jana Śniadeckiego w Krakowie.

230. rocznica

1 IV 1809 Urodził się **NIKOLAJ WASILJEWICZ GOGOL** (zm. 4 III 1852), rosyjski prozaik pochodzenia ukraińskiego, dramaturg, publicysta, wybitny satyryk, autor nowel i powieści z życia ludu ukraińskiego, m.in. *Płaszcz*, *Rewizor*, *Martwe dusze*.

205. rocznica urodzin

- 1 IV 1929 Urodził się **MILAN KUNDERA**, czeski i francuski pisarz i eseista, autor powieści, opowiadań, dramatów politycznych i społeczno-filozoficznych, m.in. *Nieznośna lekkość bytu*, *Žart*.
85. rocznica urodzin
- 3 IV 1849 Zmarł **JULIUSZ SŁOWACKI** (ur. 4 IX 1809), poeta, dramaturg, jeden z najwybitniejszych poetów polskich doby romantyzmu, jeden z trzech polskich Wieszczów Narodowych, twórca polskiego dramatu romantycznego, autor m.in. *Kordiana*, *Balladyny*.
165. rocznica śmierci
205. rocznica urodzin
- 4 IV 1949 Podpisanie w Waszyngtonie Paktu Północnoatlantyckiego NATO przez USA, Kanadę i dziesięć państw zachodnioeuropejskich.
65. rocznica
- 4 IV 1794 Zwycięstwo nad armią rosyjską wojska polskiego pod dowództwem Naczelnika Tadeusza Kościuszki pod Raclawicami.
220. rocznica
- 6 IV 1914 Zmarł **JÓZEF CHEŁMOŃSKI** (ur. 7 XI 1849), malarz, przedstawiciel realizmu, autor znanych scen rodzajowych z życia wsi polskiej i ukraińskiej, m.in. *Babiego lata*, *Bocianów*, także malarz koni m.in. dzieł *Czwórka*, *Trójka*.
100. rocznica śmierci
165. rocznica urodzin
- 7 IV ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA**
- 7 IV 1884 Urodził się **BRONISŁAW MALINOWSKI** (zm. 16 V 1942), antropolog społeczny i ekonomiczny, podróżnik, etnolog, religioznawca i socjolog, profesor Uniwersytetu Londyńskiego i Uniwersytetu Yale, autor m.in. monografii *Życie seksualne dzikich w północno-zachodniej Melanezji*.
130. rocznica urodzin
- 7 IV 1614 Zmarł **EL GRECO**, właśc. Dominikos Theotokopulos (ur. 1 X 1541), hiszpański malarz pochodzenia greckiego, jeden z czołowych przedstawicieli manieryzmu, twórca obrazów o tematyce religijnej, m.in. *Ostatnia Wieczerza*, *Zaśnięcie Marii*.
400. rocznica śmierci

- 8 IV 1909 Zmarła **HELENA MODRZEJEWSKA**, właśc. Jadwiga Helena Misel (ur. 12 X 1840), polska aktorka o światowej sławie, specjalizująca się w rolach tragicznych, propagatorka utworów W. Szekspira w Polsce, odtwórczyni m.in. ról szekspirowskiej Ofelii, Julii.
105. rocznica śmierci
- 10 IV 1954 Zmarł **AUGUSTE MARIE LOUIS NICOLAS LUMIÈRE** (ur. 19 X 1862), francuski chemik, fototechnik i wynalazca, wraz z bratem Louistem Jeanem pionier kinematografii, organizator pierwszej publicznej projekcji filmowej w 1895 r.
60. rocznica śmierci
- 10 IV 2004 Zmarł **JACEK KACZMARSKI** (ur. 22 III 1957), poeta i kompozytor, prozaik, twórca tekstów piosenek, pieśniarz, kojarzony z etosem pierwszej Solidarności i stanem wojennym, znany dzięki piosenkom o tematyce historycznej i społeczno-politycznej, m.in. *Mury, Oblawa*.
10. rocznica śmierci
- 13 IV ŚWIATOWY DZIEŃ PAMIĘCI OFIAR KATYNIA**
- 15 IV 2004 Zmarł **KAROL DEJNA** (ur. 10 XI 1911), językoznawca polonista i slawista, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, członek PAN, autor prac z zakresu dialektologii polskiej, ukraińskiej i porównawczej słowiańskiej.
10. rocznica śmierci
- 16 IV 1844 Urodził się **ANATOLE FRANCE**, właśc. François Anatole Thibault (zm. 12 X 1924), francuski pisarz i krytyk literacki, przedstawiciel parnasizmu, autor m.in. powieści *Zbrodnia Sylwestra Bonnard*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1921 r.
170. rocznica urodzin
90. rocznica śmierci
- 16 IV 2004 Zmarł **JAN SZCZEPAŃSKI** (ur. 14 IX 1913), socjolog, autor znanych prac poświęconych teorii i historii socjologii m.in. *Elementarnych pojęć socjologii*, profesor Uniwersytetu Łódzkiego, członek PAN.
10. rocznica śmierci
- 16 IV 1889 Urodził się **CHARLES CHAPLIN** (zm. 25 XII 1977), brytyjski aktor, reżyser i producent filmowy, twórca wielu klasycznych komedii filmowych, w których grał główną rolę, m.in. *Brzdąc, Gorączka złota*.
125. rocznica urodzin

18 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY ZABYTEKÓW

19 IV 1824 Zmarł **GEORGE GORDON BYRON**, lord (ur. 22 I 1788), poeta, angielski, przedstawiciel europejskiego romantyzmu, jeden z największych angielskich poetów i dramaturgów autor m.in. *Giaura*, poematu *Don Juan*.
190. rocznica śmierci

19 IV 1809 **Bitwa pod Raszynem** stoczona przez wojska polskie pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego, z korpusem wojsk austriackich, pod dowództwem arcyksięcia Ferdynanda Karola d'Este, zakończona zwycięstwem Księstwa Warszawskiego.
205. rocznica

21 IV 1699 Zmarł **JEAN BAPTISTE RACINE** (zm. 21 XII 1639), francuski poeta i dramaturg, jeden z głównych przedstawicieli klasycyzmu, autor tragedii opartych na motywach klasycznych, uważanych za mistrzowskie w przedstawianiu kobiecej psychiki, m.in. *Fedra*, *Andromacha*.
315. rocznica śmierci
375. rocznica urodzin

22 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZIEMI

23 IV ŚWIATOWY DZIEŃ KSIĄŻKI I PRAW AUTORSKICH

23 IV 1564 Urodził się **WILLIAM SHAKESPEARE** [William Szekspir] (zm. 23 IV 1616), angielski dramaturg, poeta i aktor, uznawany za najwybitniejszego dramatopisarza literatury światowej i reformatora teatru, autor licznych sztuk m.in. *Makbet*, *Romeo i Julia*.
450. rocznica urodzin

23 IV 1899 Urodził się **VLADIMIR NABOKOV** [Władimir Władimirowicz Nabokow], pseud. W. Sirin (zm. 2 VII 1977), amerykański powieściopisarz pochodzenia rosyjskiego, filolog, wykładowca literatury na uczelniach amerykańskich, autor m.in. powieści *Lolita*.
115. rocznica urodzin

23 IV 1969 Zmarł **KRZYSZTOF KOMEDA**, właśc. Krzysztof Trzciniński (ur. 27 IV 1931), pianista, kompozytor jazzowy, twórca znanych na całym świecie standardów jazzowych i muzyki filmowej, m.in. do filmów R. Polańskiego *Nóż w wodzie*, *Dziecko Rosemary*, pionier jazzu nowoczesnego w Polsce.
45. rocznica śmierci

24 IV 1784 Zmarł **FRANCISZEK BOHOMOLEC** (ur. 29 I 1720), pisarz, wydawca, publicysta, jezuita, jeden ze współtwórców oświecenia stanisławowskiego, autor komedii, m.in. *Małżeństwo z kalendarza*.
230. rocznica śmierci

28 IV 1904 Urodził się **JAN IZYDOR SZTAUDYNGER** (zm. 12 IX 1970), poeta i satyryk, tłumacz, badacz tradycji i organizacji teatrów lalkowych, autor m.in. tomiku fraszek *Piórka*.
110. rocznica urodzin

29 IV MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TAŃCA

MAJ

1 V MIĘDZYNARODOWE ŚWIĘTO PRACY

1 V 1904 Zmarł **ANTONIN DVOŘÁK** (ur. 8 IX 1841), czeski kompozytor i dyrygent okresu romantyzmu, organista i profesor muzyki, czołowy przedstawiciel czeskiej muzyki narodowej, autor m.in. słynnego koncertu wiolonczelowego h-moll.
110. rocznica śmierci

1 V 1899 Urodził się **WITOLD JAN DOROSZEWSKI** (zm. 26 I 1976), językoznawca, profesor Uniwersytetu Warszawskiego, członek PAN, redaktor m.in. *Słownika języka polskiego*.
125. rocznica urodzin

1 V 2004 Przyjęcie Polski do Unii Europejskiej (wraz z dziewięcioma innymi państwami).
10. rocznica

2 V DZIEŃ FLAGI RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ
2V DZIEŃ POLONII I POLAKÓW ZA GRANICĄ

2 V 1954 Inauguracja działalności warszawskiego Studenckiego Teatru Satyryków – STS działającego do 1975 r.
60. rocznica

2 V 1519 Zmarł **LEONARDO DA VINCI** (ur. 15 IV 1452), włoski malarz, rzeźbiarz, architekt i teoretyk sztuki, technik, filozof, badacz przyrody okresu renesansu, jeden z największych malarzy wszech czasów i prawdopodobnie najwszechstronniej utalentowana osoba w historii, autor słynnych obrazów m.in. *Mona Lisa*, *Ostatnia Wieczerza*, odkrywca wynalazków technicznych i naukowych.
495. rocznica śmierci

3 V **ŚWIĘTO KONSTYTUCJI 3 MAJA**

3 V **ŚWIATOWY DZIEŃ WOLNOŚCI PRASY**

3 V 1469 Urodził się **NICCOLÒ MACHIAVELLI** (zm. 21 VI 1527), florencki historyk, dyplomata, filozof, pisarz społeczny i polityczny włoskiego renesansu, twórca doktryny politycznej zwanej *makiawelizmem*, autor m.in. traktatu *Książe*.

545. rocznica urodzin

4 V 1929 Urodziła się **AUDERY HEPBURN** (zm. 20 I 1993), amerykańska aktorka, modelka i działaczka humanitarna, pochodzenia brytyjsko-holandzkiego, twórczyni m.in. jednej z najsłynniejszych ról kobiecych w historii kina amerykańskiego w filmie *Śniadanie u Tiffaniego*.

75. rocznica urodzin

4 V 1939 Urodził się **AMOS OZ**, izraelski pisarz, eseista i publicysta piszący w języku hebrajskim, wykładowcą literatury na Uniwersytecie im. Ben-Guriona w Be'er Szewie, autor powieści, opowiadań, esejów literackich i politycznych, wzywających do kompromisu między Izraelem a Palestyńczykami, m.in. opowiadań *Tam, gdzie wyją szakale*.

75. rocznica urodzin

5 V 1629 Zmarł **SZYMON SZYMONOWIC**, pseud. Simon Simonides (ur. 24 X 1558), polski poeta pochodzenia ormiańskiego, humanista renesansowy, autor arcydzieł polskiego sielankopisarstwa, jeden z założycieli Akademii Zamojskiej w Zamościu, autor m.in. *Sielanek*.

385. rocznica śmierci

5 V 1819 Urodził się **STANISŁAW MONIUSZKO** (zm. 4 VI 1872), kompozytor, organista, dyrygent i pedagog, twórca polskiego stylu narodowego w operze, autor słynnych dzieł operowych m.in. *Halka*, *Straszny dwór*.

195. rocznica urodzin

5 V 1949 Zmarł **MAURICE MAETERLINCK** (ur. 29 VIII 1862), belgijski dramaturg, poeta i eseista, tworzący w języku francuskim, twórca dramatu symbolistycznego, m.in. *Ślepców*, *Intruza*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1911 r.

65. rocznica śmierci

- 6 V 1904 Urodził się **HARRY MARTINSON** (zm. 11 II 1978), szwedzki pisarz, dramaturg i malarz, członek Akademii Szwedzkiej, przedstawiciel tzw. literatury proletariackiej, autor m.in. *Drogi do Klockrike*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1974 r.
110. rocznica urodzin
- 7 V 2009 Zmarł **KRZYSZTOF PANKIEWICZ** (ur. 29 IX 1951), polski wspinacz, alpinista i himalaista, z wykształcenia doktor nauk farmaceutycznych, uczestnik wielu przełomowych przejść w Tatrach, Alpach, Pamirze, Himalajach i Karakorum.
5. rocznica śmierci
- 8 V** **DZIEŃ BIBLIOTEKARZA i BIBLIOTEK**
- 8 V** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ ZWYCIĘSTWA**
- 9 V** **ŚWIĘTO UNII EUROPEJSKIEJ**
- 9 V 1924 Urodził się **BUŁAT SZAŁWOWICZ OKUDŻAWA** (zm. 12 VI 1997), rosyjski bard, poeta i prozaik pochodzenia gruzińsko-ormiańskiego, kompozytor popularnych ballad i pieśni lirycznych i satyrycznych m.in. *Pieśni gruzińskiej*.
90. rocznica urodzin
- 10 V 1899 Urodził się **FRED ASTAIRE** (zm. 22 VI 1987), amerykański tancerz i aktor pochodzenia austriackiego, twórca swoistego stylu tańca będącego połączeniem stepu, tańca towarzyskiego i baletowego, przyczynił się do zasadniczej zmiany formuły musicalu filmowego, znany m.in. z ról w *Wesołej rozwódce*, *Płonącym wieżowcu*.
115. rocznica urodzin
- 12 V 1364 Założenie Akademii Krakowskiej, najstarszej polskiej szkoły wyższej, obecnie Uniwersytetu Jagiellońskiego.
650. rocznica
- 15 V 1859 Urodził się **PIERRE CURIE** (zm. 19 IV 1906), francuski fizyk, współodkrywca radu, laureat nagrody Nobla w 1903 r. w dziedzinie fizyki wspólnie z żoną Marią Skłodowską i Antoine H. Becquerelem.
155. rocznica urodzin
- 16 V 1924 Urodził się **TADEUSZ KUBIAK** (zm. 3 VI 1979), poeta, satyryk, autor wierszy lirycznych, żartobliwych i satyrycznych, tekstów pieśni masowych, piosenek żołnierskich i rozrywkowych, m.in. *Wierzb polskich*.
90. rocznica urodzin
35. rocznica śmierci

- 16 V 1984 Zmarł **IRWIN SHAW**, właśc. Irwin Gilbert Shamforoff (ur. 27 II 1913), pisarz amerykański, scenarzysta, autor powieści o tendencjach pacyfistycznych oraz powieści psychologiczno-obyczajowych, m.in. *Pogody dla bogaczy*.
30. rocznica śmierci
- 17 V ŚWIATOWY DZIEŃ TELEKOMUNIKACJI**
- 18 V MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZEÓW**
- 18 V 1799 Zmarł **PIERRE AUGUSTIN CARON DE BEAUMARCHAIS** (ur. 24 I 1732), francuski dramatopisarz, mistrz komedii intrygi, autor komedii, które stały się tematami librett wielu słynnych kompozytorów, m.in. W. A. Mozarta *Wesele Figara* i G. Rossiniego *Cyrulik sewilski*.
215. rocznica śmierci
- 20 V 1919 Urodził się **GUSTAW HERLING – GRUDZIŃSKI** (zm. 4 VI 2000), pisarz, krytyk literacki, dziennikarz, publicysta, eseista, żołnierz, więzień łagrów i obozów NKWD, autor m.in. *Innego świata*, wstrząsającego opisu rzeczywistości obozowej.
95. rocznica urodzin
- 21 V ŚWIATOWY DZIEŃ RÓŻNORODNOŚCI KULTUROWEJ**
- 20 V 1799 Urodził się **HONORÉ DE BALZAC** (zm. 18 VIII 1850), francuski pisarz, jeden z najbardziej reprezentatywnych twórców literatury francuskiej, ojciec powieści realistycznej, autor m.in. cyklu powieściowego *Komedia ludzka*.
215. rocznica urodzin
- 21 V 1979 Zmarł **EUGENIUSZ PAUKSZTA** (ur. 9 VIII 1916), powieściopisarz, wilnianin, żołnierz AK, więzień obozu koncentracyjnego k. Kowna, autor powieści współczesnych i historycznych m.in. *Pogranicza*.
35. rocznica śmierci
- 22 V DZIEŃ PRAW ZWIERZĄT**
- 22 V 1859 Urodził się **Sir ARTHUR CONAN DOYLE** (zm. 7 VII 1930), angielski pisarz pochodzenia irlandzkiego, autor powieści i opowiadań sensacyjno-kryminalnych m.in. *Zaginionego świata*, twórca postaci genialnego detektywa Sherlocka Holmesa.
150. rocznica urodzin

24 V 1939 Zmarł **ALEKSANDER BRÜCKNER** (ur. 29 I 1856), polski profesor, filolog, slawista, historyk literatury i kultury polskiej, wykładowca uniwersytetów we Lwowie, Wiedniu, Berlinie, członek Akademii Umiejętności, autor m.in. *Dziejów literatury polskiej*, odkrywca *Kazań Świętokrzyskich*.

75. rocznica śmierci

26 V DZIEŃ MATKI

27 V 1564 Zmarł **JAN KALWIN** [Jean Calvin (Cauvin)] (ur. 10 VII 1509), francuski reformator religijny, twórca kalwinizmu, odrzucającego autorytet papieża, hierarchię kościelną, obrzędy i sakramenty, głosiciel zbawienia przez wiarę i rygorystyczną etykę.

450. rocznica śmierci

505. rocznica urodzin

31 V ŚWIATOWY DZIEŃ ROZWOJU KULTURALNEGO

31 V 1809 Zmarł **JOSEPH HAYDN** (ur. 31 III 1732), austriacki kompozytor okresu klasycyzmu, tworzący w stylu *Sturm und Drang*, jeden z najbardziej dojrzałych twórców muzyki symfonicznej, sonat, oper, mszy i oratoriów, m.in. *Pór roku*, *Stworzenia świata*.

205. rocznica śmierci

31 V 1819 Urodził się **WALT WHITMAN** (zm. 26 III 1892), amerykański poeta, uważany za jednego z prekursorów współczesnej literatury amerykańskiej, ojciec wiersza wolnego, autor m.in. kontrowersyjnego i skandalizującego zbioru wierszy *Żdźbła trawy*.

195. rocznica urodzin

CZERWIEC

1 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ DZIECKA

1 VI DZIEŃ LASU I ZADRZEWIEN

1 VI 1434 Zmarł **WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO** (ur. ok. 1362 lub ok. 1352), pierwszy król Polski z dynastii Jagiellonów, dowódca wraz z wielkim księciem litewskim Witoldem połączonych wojsk polsko-litewskich w zwycięskiej bitwie nad Krzyżakami pod Grunwaldem w 1410 r.

580. rocznica śmierci

- 1 VI 1769 Urodził się **JÓZEF ELSNER** (zm. 18 IV 1854), kompozytor i pedagog, nauczyciel F. Chopina, założyciel konserwatorium warszawskiego, przekształconego w 1926 r. w Szkołę Główną Muzyki.
245. rocznica urodzin
- 1 VI 1899 Urodził się **SERGIUSZ PIASECKI** (zm. 14 IX 1964), pisarz, publicysta polityczny, oficer wywiadu, żołnierz AK, autor powieści z życia na pograniczu polsko-sowieckim, satyr ośmieszających "ludową demokrację" m.in. *Kochanek Wielkiej Niedźwiedzicy*, *Zapiski oficera Armii Czerwonej*.
115. rocznica urodzin
- 3 VI 1924 Zmarł **FRANZ KAFKA** (ur. 3 VII 1883), austriacki pisarz pochodzenia żydowskiego osiadły w Czechach, twórca powieściowego modelu tzw. sytuacji kafkowskiej, autor powieści przepełnionych poczuciem zagrożenia i niepewności m.in. *Procesu*.
90. rocznica śmierci
- 3 VI 1964 Zmarł **FRANS EEMIL SILLANPÄÄ** (ur. 16 IX 1888), fiński powieściopisarz i nowelista, autor powieści realistycznych o wymowie humanistycznej m.in. *Słońce życia*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1939 r.
50. rocznica śmierci
- 3 VI 1899 Zmarł **JOHANN STRAUSS, syn** (ur. 25 X 1825), austriacki kompozytor, dyrygent i skrzypek, zwany królem walca, rozślawiony przez taneczne walce m.in. *Nad pięknym modrym Dunajem*, mistrz operetki wiedeńskiej m.in. dzieła *Zemsta nietoperza*.
115. rocznica śmierci
- 4 VI 1939 Urodził się **IRENEUSZ IREDYŃSKI** (zm. 9 XII 1985), dramaturg, poeta, scenarzysta, autor tekstów piosenek oraz twórca licznych słuchowisk radiowych, sztuk teatralnych, m.in. *Męczeństwa z przymiarką*, *Głosów*, powieści *Człowiek epoki*.
75. rocznica urodzin
- 5 VI ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODOWISKA**
- 6 VI 1599 Urodził się **DIEGO RODRIGUEZ DE SILVA Y VELÁZQUEZ** (zm. 7 VIII 1660), hiszpański malarz pochodzenia portugalskiego, jeden z największych artystów baroku, wybitny kolorysta i portrecista m.in. *Portretu infantki Marii Teresy*.
415. rocznica urodzin

- 6 VI 1799 Urodził się **ALEKSANDR SIERGIEJEWICZ PUSZKIN** (zm. 10 II 1837), rosyjski poeta, prozaik i dramatopisarz, wybitny przedstawiciel romantyzmu rosyjskiego, autor m.in. poematu *Eugeniusz Oniegin*.
215. rocznica urodzin
- 10 VI 1949 Zmarła **SIGRID UNDESET** (ur. 20 V 1882), norweska powieściopisarka i nowelistka, autorka historycznych trylogii i powieści psychologiczno-obyczajowych m.in. *Krystyna, córka Lavransa*, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1928 r.
65. rocznica śmierci
- 10 VI 2004 Zmarł **RAY CHARLES**, właśc. Ray Charles Robinson (ur. 23 IX 1932), amerykański wokalista, pianista, kompozytor i lider jazzowy, autor wielu przebojów m.in. *Georgia on My Mind*, wybitny przedstawiciel rhythm and bluesa i rock and rolla w latach 50.
10. rocznica śmierci
- 11 VI 1899 Urodził się **YASUNARI KAWABATA** (zm. 16 IV 1972), japoński powieściopisarz, przedstawiciel neosensualizmu, autor m.in. powieści *Tysiąc żurawi*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1968 r.
115. rocznica urodzin
- 11 VI 1864 Urodził się **RICHARD STRAUSS** (zm. 8 IX 1949), niemiecki kompozytor muzyki symfonicznej i pieśni, poematów symfonicznych m.in. *Don Juan*, jeden z pierwszych dyrygentów XX w. stosujących się do wskazań partytury.
150. rocznica urodzin
65. rocznica śmierci
- 14 VI 1864 Urodził się **ALOYS ALZHEIMER** (zm. 19 XII 1915), niemiecki lekarz, który jako pierwszy opisał objawy choroby mózgu nazwanej jego nazwiskiem.
150. rocznica urodzin
- 15 VI 2004 Zmarł **LECH KALINOWSKI** (ur. 12 IX 1920), historyk sztuki, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, członek PAU, badacz i znawca sztuki średniowiecznej i ikonografii.
10. rocznica śmierci
- 17 VI 1939 Urodził się **KRZYSZTOF ZANUSSI**, polski reżyser i scenarzysta filmowy, autor fabularnych filmów pełnometrażowych m.in. *Cwał, Brat naszego Boga*.
75. rocznica urodzin

- 17 VI 2004 Zmarł **TEODOR JÓZEF BLACHUT** (ur. 10 II 1915), geodeta i kartograf, działający w Kanadzie, konstruktor instrumentów fotogrametrycznych i kartograficznych, działacz Polonii kanadyjskiej, członek kanadyjskiej Akademii Nauk i PAN.
10. rocznica śmierci
- 20 VI ŚWIATOWY DZIEŃ UCHODŹCY**
- 20 VI 2009 Zmarł **WŁADYSŁAW CENAR** (ur. 7 IX 1936), polski historyk, profesor, tłumacz, badacz historii starożytnego Bizancjum, członek prezydium Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN, autor przekładów m.in. *Dziejów Bizancjum* G. Ostrogorskiego.
5. rocznica śmierci
- 25 VI 2009 Zmarł **MICHAEL JACKSON** (ur. 29 VIII 1958), amerykański muzyk, tancerz, producent muzyczny, kompozytor, jeden z najlepszych wykonawców muzyki pop i jeden z najpopularniejszych muzyków w historii, nazywany „Królem Popu”, twórca przebojów m.in. *Billy Jean, Black or White, Leave Me Alone*.
5. rocznica śmierci
- 26 VI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI Z NARKOMANIĄ**
- 27 VI 1979 Zmarł **ANTONI GOŁUBIEW** (ur. 25 II 1907), polski powieściopisarz, eseista i publicysta katolicki, z wykształcenia historyk, autor m.in. powieści historycznej *Bolesław Chrobry* opowiadającej o pierwszych latach istnienia państwa polskiego.
35. rocznica śmierci
- 27 VI 1869 Urodził się **WACŁAW GAŚSIOROWSKI**, pseud. Wiesław Sclavus (zm. 30 X 1939), powieściopisarz i publicysta, działacz polonijny i niepodległościowy, redaktor czasopism polonijnych w Stanach Zjednoczonych, autor m.in. *Szwolęzów Gwardii*.
145. rocznica urodzin
75. rocznica śmierci
- 28 VI 1914 Zabójstwo w Sarajewie austriackiego następcy tronu, arcyksięcia Ferdynanda, które stało się powodem wybuchu I wojny światowej.
100. rocznica

30 VI 2009 Zmarła **PINA BAUSCH**, właśc. Philippine "Pina" Bausch (ur. 27 VII 1940), niemiecka tancerka i choreografka tańca współczesnego, która wywarła wielki wpływ na rozwój teatru tańca jako gatunku.

5. rocznica śmierci

30 VI 1929 Urodził się **JAN ŁOMNICKI** (zm. 18 XII 2002), reżyser filmowy i scenarzysta filmów dokumentalnych i fabularnych m.in. *Akcja pod Arsenalem, Dom*, brat aktora Tadeusza Łomnickiego.

85. rocznica urodzin

LIPIEC

1 VII ŚWIATOWY DZIEŃ ARCHITEKTURY

1 VII 1804 Urodziła się **GEORGE SAND**, właśc. Aurore Dudevant (zm. 8 VI 1876), francuska pisarka epoki romantyzmu, feministka, przyjaciółka F. Chopina, autorka m.in. powieści *Indiana*, dramatów, autobiografii oraz obszernej korespondencji.

210. rocznica urodzin

4 VII 1934 Zmarła **MARIA SKŁODOWSKA-CURIE** (ur. 7 XI 1867), fizyk i chemik, wyróżniona Nagrodą Nobla za osiągnięcia naukowe, w 1903 r. z fizyki i w 1911 r. w dziedzinie chemii, jedyna w historii kobieta-naukowiec dwukrotnie uhonorowana tą nagrodą w dwóch różnych dziedzinach, prekursorka radiochemii.

80. rocznica śmierci

7 VII 1884 Urodził się **LION FEUCHTWANGER**, właśc. Jacob Arje, pseud. J.L. Wetcheek (zm. 21 XII 1958), niemiecki pisarz i eseista pochodzenia żydowskiego, krytyk, działacz antyfaszystowski, autor m.in. powieści *Wojna żydowska*.

130. rocznica urodzin

9 VII 1764 Urodziła się **ANN RADCLIFFE** (zm. 7 II 1823), angielska powieściopisarka, prekursorka angielskiego romantyzmu, autorka romansów sentymentalnych oraz powieści gotyckich, uważana za prekursorkę horroru oraz "melodramatu w literaturze, m.in. *Portretu owalnego*.

250. rocznica urodzin

11 VII ŚWIATOWY DZIEŃ LUDNOŚCI

- 11 VII 1974 Zmarł **PÄR LAGERKVIST** (ur. 23 V 1891), szwedzki prozaik, poeta, dramaturg, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli literatury szwedzkiej XX w., autor m.in. *Kata*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1951 r.
40. rocznica śmierci
- 12 VII 1904 Urodził się **PABLO NERUDA**, właśc. Neftalí Ricardo Reyes Basualto (zm. 23 IX 1973), chilijski poeta, dyplomata, uważany za jednego z najwybitniejszych i najbardziej wpływowych poetów XX w., autor m.in. *Pieśni powszechnej*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1971 r.
110. rocznica urodzin
- 14 VII 2009 Zmarł **ZBIGNIEW ZAPASIEWICZ** (ur. 13 IX 1934), aktor, reżyser i pedagog, dyrektor naczelny i artystyczny Teatru Dramatycznego, aktor Teatru Polskiego, Teatru Powszechnego w Warszawie, Teatru STU w Krakowie, Teatru Polskiego Radia, twórca niezapomnianych ról filmowych m.in. w *Ziemi obiecanej*.
5. rocznica śmierci
- 14 VII 1954 Zmarł **JACINTO BENAVENTE Y MARTINEZ** (ur. 12 VIII 1866), hiszpański dramaturg, jeden z głównych twórców narodowego teatru hiszpańskiego XX w., autor ponad 150 dramatów m.in. *Uczty drapieżników*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1922 r.
60. rocznica śmierci
- 14 VII 1904 Urodził się **ISAAC BASHEVIS SINGER**, właśc. Icchok Singer (zm. 24 VII 1991), amerykański pisarz polskiego pochodzenia, piszący w języku jidysz, autor m.in. *Sztukmistrza z Lublina*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1978 r.
110. rocznica urodzin
- 15 VII 1904 Urodził się **ANTON PAWŁOWICZ CZECHOW** (zm. 29 I 1860), rosyjski nowelista i dramaturg, z zawodu lekarz, wybitny reprezentant realizmu psychologicznego, autor m.in. opowiadania *Kameleon*, dramatu *Trzy siostry*.
110. rocznica urodzin
- 15 VII 1989 Zmarła **MARIA KUNCEWICZOWA** (ur. 30 X 1895), pisarka, autorka prozy psychologicznej, wykorzystującej doświadczenia psychoanalizy, m.in. *Cudzoziemki*, uważanej za jedną z najwybitniejszych powieści psychologicznych dwudziestolecia międzywojennego.
25. rocznica śmierci

- 17 VII 2009 Zmarł **LESZEK KOŁAKOWSKI** (ur. 23 X 1927), filozof zajmujący się głównie historią filozofii, historią idei i filozofią religii, eseista, publicysta i prozaik. Kawaler Orderu Orła Białego, autor m.in. *Szkiców o filozofii katolickiej, Rozmów z diabłem*.
5. rocznica śmierci
- 19 VII 1834 Urodził się **EDGAR DEGAS**, właśc. Edgar Hilaire De Gas (zm. 26 IX 1917), francuski malarz i rzeźbiarz, impresjonista, uważany za jednego z największych malarzy końca XIX w., mistrz w ukazywaniu ruchu i jego ułamkowych momentów, m.in. w dziełach *Primaballerina, Lekcja tańca*.
180. rocznica urodzin
- 20 VII 1304 Urodził się **FRANCESCO PETRARCA** (zm. 19 VII 1374), włoski poeta otwierający okres humanizmu europejskiego, piszący po włosku i po łacinie, autor m.in. słynnych *Sonetów do Laury*.
710. rocznica urodzin
640. rocznica śmierci
- 20 VII 1969 Pierwsze lądowanie ludzi na Księżycu, załogi amerykańskich kosmonautów: Neila Armstronga i Edwina Eugene'a Aldrina Jr. oraz Michaela Collinsa.
45. rocznica
- 21 VII 1899 Urodził się **ERNEST HEMINGWAY** (zm. 2 VII 1961), amerykański pisarz, uważany za czołowego reprezentanta pokolenia straconego, naznaczonego wojną, autor m.in. powieści wojennej *Komu bije dzwon*, laureat Nagrody Nobla w 1954 r. w dziedzinie literatury.
115. rocznica urodzin
- 23 VII 1829 Zmarł **WOJCIECH BOGUSŁAWSKI** (ur. 9 IV 1757), aktor, reżyser, dramaturg i pedagog, tłumacz, autor wielu librett operowych, twórca teatru narodowego, założyciel pierwszej polskiej szkoły dramatycznej, autor m.in. opery *Cud mniemany, czyli Krakowiacy i górale*.
185. rocznica śmierci
- 24 VII 1979 Zmarł **EDWARD STACHURA** (ur. 18 VIII 1937), poeta i prozaik, tłumacz, jego osoba i twórczość obca wszelkim podziałom i konwencjom literackim, stały się po jego samobójczej śmierci obiektem kultu w środowiskach młodzieżowych, autor m.in. *Siekierzady*.
35. rocznica śmierci

- 25 VII 1969 Zmarł **WITOLD GOMBROWICZ** (ur. 4 VIII 1904), prozaik, dramaturg, eseista, uważany za jednego z najwybitniejszych pisarzy literatury współczesnej, przedstawiciel egzystencjalizmu i strukturalizmu, autor m.in. *Ferdydurke*.
45. rocznica śmierci
110. rocznica urodzin
- 26 VII 1894 Urodziła się **MAGDALENA SAMOZWANIEC**, z domu Kossak (zm. 20 X 1972), pisarka satyryczna, siostra poetki Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, autorka m.in. satyrycznej parodii *Trędowatej* pod tytułem *Na ustach grzechu*.
120. rocznica urodzin
- 26 VII 1894 Urodził się **ALDOUS LEONARD HUXLEY** (zm. 22 XI 1963), angielski powieściopisarz, eseista, poeta, krytyk teatralny, podróżnik, autor m.in. antyutopijnej powieści *Nowy wspaniały świat*.
120. rocznica urodzin
- 28 VII 2004 Zmarł **FRANCIS CRICK** (ur. 8 VI 1916), angielski biochemik, fizyk i biolog molekularny, współodkrywca struktury DNA, laureat Nagrody Nobla w 1962 r.
10. rocznica śmierci
- 28 VII 1824 Urodził się **ALEXANDRE DUMAS, syn** (zm. 27 XI 1895), francuski powieściopisarz i dramaturg, członek Akademii Francuskiej, autor m.in. melodramatu *Dama kameliowa*, komedii moralistycznych.
190. rocznica urodzin
- 28 VII 1914 Wybuch I wojny światowej.
100. rocznica
- 31 VII 1784 Zmarł **DENIS DIDEROT** (ur. 5 X 1713), francuski pisarz, teoretyk sztuki, krytyk literacki i filozof, przedstawiciel oświecenia, redaktor *Wielkiej Encyklopedii Francuskiej*, autor m.in. powieści *Kubuś Fatalista i jego pan*.
230. rocznica śmierci
- 31 VII 1944 Zmarł **ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY** (ur. 29 VI 1900), francuski pisarz i lotnik, uczestnik II wojny światowej, zginął w czasie lotu zwiadowczego, autor m.in. filozoficznej baśni dla dzieci i dorosłych *Mały Książę*, powieści *Ziemia, planeta ludzi*.
70. rocznica śmierci

SIERPIEŃ

- 1 VIII 1944 Wybuch powstania warszawskiego.
70. rocznica
- 1 VIII 1819 Urodził się **HERMAN MELVILLE** (zm. 18 IX 1891), amerykański pisarz, przedstawiciel nurtu symbolicznego w prozie amerykańskiej, autor m.in. zaliczanej do kanonu literatury światowej, fikcyjnej opowieści o białym kaszalocie *Moby Dick*.
195. rocznica urodzin
- 3 VIII 1924 Zmarł **JOSEPH CONRAD**, właśc. Józef Teodor Konrad Korzeniowski (ur. 3 XII 1857), pisarz angielski polskiego pochodzenia, autor utworów o problematyce psychologiczno-moralnej, m.in. *Lord Jim*.
90. rocznica śmierci
- 4 VIII 1859 Urodził się **KNUT HAMSUN**, właśc. Knut Pedersen (zm. 19 II 1952), norweski powieściopisarz, prekursor kierunku subiektywistycznego w literaturze norweskiej autor m.in. powieści *Głód*, laureat Nagrody Nobla w 1920 r. w dziedzinie literatury.
155. rocznica urodzin
- 4 VIII 1944 Zmarł **KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI**, pseud. m.in. Jan Bugaj, Krzyś (ur. 22 I 1921), polski poeta czasu wojny, żołnierz AK, członek Szarych Szeregów, autor poezji odzwierciedlającej dramat pokolenia wojennego, m.in. *Śpiewu z pożogi*, zginął w powstaniu warszawskim.
70. rocznica śmierci
- 5 VIII 1864 Zginął **ROMUALD TRAUGUTT** (ur. 16 I 1826), polski generał, członek Rządu Narodowego i dyktator powstania styczniowego, rzecznik bezkompromisowej walki z zaborcą, stracony przez Rosjan na stokach Cytadeli Warszawskiej.
150. rocznica śmierci
- 12 VIII 1964 Zmarł **IAN FLEMING** (ur. 28 V 1908), angielski pisarz, autor powieści szpiegowsko-sensacyjnych z Jamesem Bondem, agentem 007 w roli głównej, m.in. *Casino Royale*, na podstawie których powstała seria filmów.
50. rocznica śmierci

13 VIII 1899 Urodził się **ALFRED JOSEPH HITCHCOCK** (zm. 29 IV 1980), brytyjski reżyser i producent filmowy, scenarzysta, pionier suspensu i thrillera psychologicznego znany przede wszystkim ze znakomitych thrillerów, m.in. *Lokator*, *Ptaki*.

115. rocznica urodzin

14 VIII 1994 Zmarł **ELIAS CANETTI** (ur. 25 VII 1905), austriacki pisarz i eseista tworzący w języku niemieckim, mistrz krótkich form prozatorskich, m. in. autor traktatu *Masa i władza*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1981 r.

20. rocznica śmierci

14 VIII 2004 Zmarł **CZESŁAW MIŁOSZ** (ur. 30 VI 1911), poeta, prozaik, eseista, historyk literatury, tłumacz, członek grupy poetyckiej Żagary, profesor Uniwersytetu Kalifornijskiego i Uniwersytetu Harvarda, autor utworów o tematyce katastroficznej i filozoficznej, m.in. eseju *Zniewolony umysł*, powieści *Dolina Issy*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1980 r.

10. rocznica śmierci

15 VIII DZIEŃ WOJSKA POLSKIEGO

16 VIII 1949 Zmarła **MARGARET MITCHELL** (ur. 8 XI 1900), pisarka amerykańska, autorka powieści z czasów wojny secesyjnej *Przeminęło z wiatrem* zekranizowanej w 1939 r., z Vivien Leigh i Clarkiem Gable w rolach głównych, stając się jednym z najbardziej popularnych filmów wszech czasów.

65. rocznica śmierci

16 VIII 1944 Zmarł **TADEUSZ GAJCY**, pseud. Karol Topornicki (ur. 8 II 1922), polski poeta czasu wojny, prozaik, krytyk literacki, żołnierz AK, redaktor naczelny konspiracyjnego pisma „Sztuka i Czas”, autor m.in. zbioru wierszy *Grom powszedni*, poległ w powstaniu warszawskim.

70. rocznica śmierci

19 VIII 1909 Urodził się **JERZY ANDRZEJEWSKI** (zm. 19 IV 1983), prozaik, prozaik, publicysta, felietonista, scenarzysta, autor m.in. powieści o powojennych konfliktach politycznych *Popiół i diament*, parabolicznych opowieści *Bramy raj*.

105. rocznica urodzin

22 VIII 1584 Zmarł **JAN KOCHANOWSKI** (ur. 1530), najwybitniejszy poeta renesansu polskiego, humanista, twórca polskiego języka literackiego, autor pierwszej polskiej tragedii renesansowej *Odprawa posłów greckich*, także autor *Pieśni*, *Trenów* i in.

430. rocznica śmierci

- 24 VIII 1899 Urodził się **JORGE LUIS BORGES** (zm. 14 VI 1986), argentyński pisarz, poeta i eseista, jedna z najbardziej charakterystycznych postaci literatury XX w., profesor uniwersytetu w Buenos Aires, najbardziej znany z opowiadań egzystencjalnych, zbliżonych do literatury fantastycznej, m.in. *Alef, Fikcje*.
115. rocznica urodzin
- 25 VIII 1984 Zmarł **TRUMAN CAPOTE**, właśc. Truman Streckfus Persons (ur. 30 IX 1924), amerykański pisarz, autor m.in. powieści *Śniadanie u Tiffany'ego*, werystycznej powieści dokumentalnej *Z zimną krwią*, która dała początek fali powieści dokumentalnych.
30. rocznica śmierci
90. rocznica urodzin
- 26 VIII 1914 Urodził się **JULIO CORTÁZAR** (zm. 12 II 1984), argentyński pisarz, nauczyciel, tłumacz, jeden z czołowych przedstawicieli tzw. boomu literatury latynoamerykańskiej, autor m.in. *Gry w klasy*, zrywającej z linearną formą powieści, uznawaną za jeden z pierwszych przykładów hipertekstu.
100. rocznica urodzin
30. rocznica śmierci
- 26 VIII 1989 Zmarł **IRVING STONE** (ur. 14 VII 1903), amerykański pisarz, autor zbeletryzowanych biografii artystów, pisarzy i uczonych, m.in. *Pasji życia* opartej na biografii Vincenta van Gogha, powieści *Udręka i ekstaza* o życiu Michała Anioła.
25. rocznica śmierci
- 26 VIII 1979 Zmarł **MIKA WALTARI** pseud. Leo Arne, Kristian Korppi i in. (ur. 19 IX 1908), pisarz fiński, nowelista, dziennikarz, członek Akademii Fińskiej, autor powieści historycznych nawiązujących do aktualnej tematyki m.in. *Egipcjanin Sinuhe*.
35. rocznica śmierci
- 28 VIII 1749 Urodził się **JOHANN WOLFGANG VON GOETHE** (zm. 22 III 1832), czołowy pisarz niemiecki okresu romantyzmu, najwybitniejszy poeta niemiecki okresu Sturm und Drang, którego twórczość wywarła ogromny wpływ na literaturę europejską, autor m.in. dramatu *Cierpienia młodego Wertera*.
265. rocznica urodzin
- 28 VIII** **ŚWIĘTO POLSKIEGO LOTNICTWA**

WRZESIEŃ

- 1 IX 1939 Agresja Niemiec hitlerowskich na Polskę, wybuch II wojny światowej.
75. rocznica
- 4 IX 1989 Zmarł **GEORGES SIMENON** (ur. 12 II 1903), belgijski pisarz tworzący w języku francuskim, autor popularnych powieści kryminalnych z komisarzem Maigret m.in. *Rozterka komisarza Maigret*, które były wielokrotnie ekranizowane.
25. rocznica śmierci
- 8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PIŚMIENICTWA**
- 8 IX MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WALKI z ANALFABETYZMEM**
- 9 IX 1939 Zmarł **JÓZEF CZECHOWICZ** (ur. 15 III 1903), awangardowy poeta dwudziestolecia międzywojennego, tłumacz, przywódca Nowej Awangardy, autor wierszy katastroficznych m.in. *Przedświt*, zginął w czasie bombardowania Lublina.
75. rocznica śmierci
- 10 IX 1974 Zmarł **MELCHIOR WAŃKOWICZ** (ur. 10 I 1892), publicysta, pisarz, dziennikarz, reportażysta, twórca własnego typu opowieści reportażowej łączącej autentyzm szczegółu z elementami wspomnieniowymi, m.in. *Na tropach Smętka*.
40. rocznica śmierci
- 12 IX 2009 Zmarł **ALEKSANDER ZIEMNY**, pierw. Aleksander Keiner, pseud. Ingratus, (zet), Stefan Rymarz (ur. 11 VI 1924), polski poeta, prozaik, reportażysta pochodzenia żydowskiego, tłumacz i dziennikarz, autor tomów poezji m.in. *Jeszcze ciszej*, szkiców *Rzeczy ukraińskie*.
5. rocznica śmierci
- 13 IX 1894 Urodził się **JULIAN TUWIM** (zm. 27 XII 1953), polski poeta żydowskiego pochodzenia, satyryk, autor tekstów kabaretowych, tekstów znanych piosenek, jeden z najpopularniejszych poetów dwudziestolecia międzywojennego, czołowy przedstawiciel grupy poetyckiej Skamander, autor m.in. *Kwiatów polskich*.
120. rocznica urodzin
- 16 IX 1874 Zmarł **MAKSYMILIAN GIERYMSKI** (ur. 9 X 1846), malarz, jeden z najwybitniejszych malarzy polskich przełomu romantyzmu i realizmu, inicjator nowoczesnego malarstwa pejzażowego w Polsce, twórca m.in. *Drogi w nocy*.
140. rocznica śmierci

- 16 IX** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OCHRONY WARSTWY OZONOWEJ**
- 17 IX** **DZIEŃ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU**
- 17 IX 1939 Agresja ZSRR na Polskę.
75. rocznica
- 18 IX 1939 Zmarł **STANISŁAW IGNACY WITKIEWICZ**, pseud. **WITKACY** (ur. 24 II 1885), malarz formista, teoretyk sztuki, dramaturg, filozof, twórca teorii „czystej formy”, główny wyraziciel katastrofizmu w literaturze polskiej, autor m.in. dramatu *Szewcy*, portretów m.in. *Portretu Juliana Tuwima*.
75. rocznica śmierci
- 20 IX 1939 Zmarł **TADEUSZ DOŁĘGA–MOSTOWICZ** (ur. 10 VIII 1898), pisarz, autor powieści obyczajowo-satyrycznych z życia międzywojennych środowisk mieszczańsko-ziemiańskich m.in. *Kariery Nikodema Dyzmy*, zginął w kampanii wrześniowej 1939 r.
75. rocznica śmierci
- 21 IX** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ POKOJU**
- 21-22 IX** Światowa akcja **SPRZĄTANIA ŚWIATA** (ang. *Clean Up the World*)
- 23 IX 1939 Zmarł **SIGMUND FREUD** (ur. 6 V 1856), austriacki lekarz neurolog, psychiatra, twórca psychoanalizy, jego odkrywcze koncepcje wywarły i wciąż wywierają ogromny wpływ na nauki o kulturze, religioznawstwo i inne nauki społeczne, autor m.in. *Wstępu do psychoanalizy*.
75. rocznica śmierci
- 24 IX 2004 Zmarła **FRANÇOISE SAGAN**, właśc. Françoise Quoirez (ur. 21 VI 1935), francuska pisarka, uznawana za jedną z największych postaci francuskiej literatury powojennej, autorka powieści i sztuk teatralnych m.in. *Witaj smutku*.
10. rocznica śmierci
- 27 IX** **ŚWIATOWY DZIEŃ TURYSTYKI**
- 27 IX** **DZIEŃ PODZIEMNEGO PAŃSTWA POLSKIEGO**
- 30 IX 2004 Zmarł **ZYGMUNT KAŁUŻYŃSKI** (ur. 11 XII 1918), krytyk filmowy i publicysta, popularyzator historii kina, dziennikarz i eseista, popularna osobowość telewizyjna, autor m.in. kilkutomowego dzieła *Perły kina: leksykon filmowy na XXI wiek*.
10. rocznica śmierci

PAŹDZIERNIK

8 IX a 4 X 1569 Zmarł **MIKOŁAJ REJ**, pseud. Ambroży Korczbok Rożek i in. (ur. 4 II 1505), zaliczany do największych polskich pisarzy epoki renesansu, zwany ojcem literatury polskiej, autor dzieł o tematyce politycznej i obyczajowej m.in. *Krótkiej rozprawy między trzema osobami: Panem, Wójtem i Plebanem*.

445. rocznica śmierci

1 X 1684 Zmarł **PIERRE CORNEILLE** (ur. 6 VI 1606), francuski dramaturg, z wykształcenia prawnik, twórca tragedii klasycystycznej, autor znanych tragikomedii i komedii m.in. tragikomedii heroicznej *Cyd*, komedii obyczajowej *Łgarz*.

330. rocznica śmierci

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ OSÓB STARSZYCH

1 X MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MUZYKI

2 X 1904 Urodził się **GRAHAM GREENE** (zm. 3 IV 1991), angielski pisarz i dramaturg katolicki, autor powieści psychologicznych, podejmujących problematykę moralną i religijną m.in. *Moc i chwała*, *Koniec romansu*.

110. rocznica urodzin

2 X 2009 Zmarł **MAREK EDELMAN** (ur. 1 I 1919 lub 1922), polski działacz polityczny i społeczny żydowskiego pochodzenia, lekarz kardiolog, jeden z przywódców powstania w getcie warszawskim, kawaler Orderu Orła Białego.

5. rocznica śmierci

4 X 1669 Zmarł **REMBRANDT**, właśc. Rembrandt Harmensz van Rijn (ur. 15 VII 1606), holenderski malarz, grafik i rysownik, jeden z najwybitniejszych, najbardziej wszechstronnych i płodnych twórców w dziejach sztuki, autor cyklu *Autoportretów*, scen mitycznych i biblijnych m.in. *Andromedy*.

345. rocznica śmierci

6 X 1889 Urodziła się **MARIA DĄBROWSKA** (zm. 19 V 1965), powieściopisarka i publicystka, tłumaczka, jedna z ważniejszych polskich powieściopisarek XX w., czołowa przedstawicielka realistycznej prozy społeczno-obyczajowej i psychologicznej, autorka m.in. tetralogii powieściowej *Noce i dnie*.

125. rocznica urodzin

- 8 X 1929 Zmarł **JACEK MALCZEWSKI** (ur. 15 VII 1854), malarz, jeden z głównych przedstawicieli symbolizmu przełomu XIX i XX w., czołowy przedstawiciel Młodej Polski, profesor krakowskiej ASP, autor m.in. cyklu autoportretów, *Autoportretu z hiacyntem*.
85. rocznica śmierci
160. rocznica urodzin
- 9 IX ŚWIATOWY DZIEŃ POCZTY**
- 10 X ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA PSYCHICZNEGO**
- 14 X DZIEŃ EDUKACJI NARODOWEJ**
- 14 X 1864 Urodził się **STEFAN ŻEROMSKI**, pseud. Maurycy Zych, Józef Katerla (zm. 20 XI 1925), pisarz i publicysta, nowelista, społecznik i moralista, autor m.in. powieści *Przedwiośnie*, *Ludzie bezdomni*.
150. rocznica urodzin
- 15 X 1814 Urodził się **MICHAŁ JURJEWICZ LERMONTOW** (zm. 27 VII 1841), rosyjski poeta, dramatopisarz i prozaik, jeden z najwybitniejszych twórców XIX w. w Rosji, przedstawiciel romantyzmu rosyjskiego, autor m.in. *Śmierci poety*.
200. rocznica urodzin
- 16 X ŚWIATOWY DZIEŃ ŻYWNOCI**
- 16 X 1854 Urodził się **OSCAR WILDE** (zm. 30 XI 1900), angielski poeta, prozaik, eseista i dramatopisarz pochodzenia irlandzkiego, przedstawiciel modernistycznego estetyzmu, reprezentant skrajnego hedonizmu i amoralizmu, autor m.in. *Portretu Doriany Graya*.
160. rocznica urodzin
- 17 X 1849 Zmarł **FRYDERYK FRANCISZEK CHOPIN** (ur. 22 II lub 1 III 1810), pianista i kompozytor światowej sławy, twórca dzieł łączących narodowe i ludowe tradycje muzyki polskiej z muzyką romantyczną, odznaczających się wirtuozerią techniki pianistycznej, m.in. mazurków, polonezów.
165. rocznica śmierci
- 18 X 1934 Urodził się **KIR BUŁYCZOW**, właśc. Igor Wsiewołodowicz Możejko (zm. 5 IX 2003), rosyjski historyk, pisarz fantastyki naukowej, autor m.in. serii humorystycznych opowiadań o mieszkańcach rosyjskiego miasteczka Wielki Guslar, *Wielki Guslar i okolice*.
80. rocznica urodzin

19 X 1899 Urodził się **MIGUEL ÁNGEL ASTURIAS** (zm. 9 VI 1974), gwatemalski pisarz i poeta, przedstawiciel realizmu magicznego, autor powieści głęboko osadzonych w kulturze Majów, m.in. zbioru opowiadań *Ludzie z kukurydzy*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1967 r.

115. rocznica urodzin

40. rocznica śmierci

20 X 1854 Urodził się **JEAN ARTHUR RIMBAUD** (zm. 10 XI 1891), francuski poeta, zaliczany do grona tzw. poetów wyklętych, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli symbolizmu, twórca awangardowych arcydzieł literatury francuskiej, autor m.in. poematu narracyjnego *Statek pijany*.

160. rocznica urodzin

22 X 1919 Urodziła się **DORIS MAY LESSING**, pisarka brytyjska, autorka powieści psychologiczno-obyczajowych o tematyce afrykańskiej, poruszających problem kolonializmu i rasizmu m.in. *Piąte dziecko*, laureatka Literackiej Nagrody Nobla w 2007 r.

95. rocznica urodzin

23 X ŚWIATOWY DZIEŃ INFORMACJI

24 X DZIEŃ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

27 X ŚWIATOWY DZIEŃ DZIEDZICTWA AUDIOWIZUALNEGO

LISTOPAD

5 XI 2004 Zmarł **JERZY DUDA-GRACZ** (ur. 20 III 1941), malarz, rysownik, symbolista, scenograf, pedagog, wykładowca malarstwa i rysunku w ASP w Katowicach, profesor Uniwersytetu Śląskiego, autor m.in. dzieła *Jeźdźcy Apokalipsy czyli Fucha*.

10. rocznica śmierci

6 XI 1944 Zmarła **MARIA RODZIEWICZÓWNA** (ur. 2 II 1864), powieściopisarka i nowelistka pozytywistyczna, autorka popularnych powieści obyczajowych z życia ziemiaństwa polskiego na kresach m.in. *Między ustami a brzegiem pucharu*.

70. rocznica śmierci

150. rocznica urodzin

8 XI 1674 Zmarł **JOHN MILTON** (ur. 9 XII 1608), angielski poeta i myśliciel, działacz społeczny, propagator idei purytańskich i demokratyzacji Kościoła, autor utworów o tematyce religijno-filozoficznej m.in. *Raju utraconego*.

335. rocznica śmierci

9 XI 1929 Urodził się **IMRE KERTÉSZ**, węgierski pisarz i eseista pochodzenia żydowskiego, więzień Auschwitz i Buchenwaldu, autor m.in. "trylogii ludzi bez losu", do której należy powieść *Los utracony*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 2002 r.

85. rocznica urodzin

10 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ MŁODZIEŻY

10 XI 1909 Urodził się **PAWEŁ JASIENICA**, właśc. Leon Lech Beynar (zm. 19 VIII 1970), pisarz historyczny, publicysta, autor cyklu esejów historycznych m.in. *Polska Piastów, Polska Jagiellonów*.

105. rocznica urodzin

10 XI 1759 Urodził się **FRIEDRICH SCHILLER** (zm. 9 V 1805), niemiecki poeta i dramaturg, teoretyk teatru, jeden z najwybitniejszych przedstawicieli literatury niemieckiej okresu romantyzmu, autor dramatów m.in. *Maria Stuart*, poematów i wierszy m.in. *Rękawiczka, Oda do radości*.

255. rocznica urodzin

10 XI 1969 Zmarł **TADEUSZ PEIPER** (ur. 3 V 1891), poeta, krytyk literacki i teatralny, teoretyk literatury, eseista, założyciel i redaktor czasopisma „Zwrotnica”, autor programu poetyckiego Awangardy Krakowskiej w szkicach literackich m.in. *Nowe usta, Tędy*.

45. rocznica śmierci

11 XI NARODOWE ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

14 XI ŚWIATOWY DZIEŃ CHORYCH NA CUKRZYCĘ

14 XI 1814 Urodził się bł. **EDMUND STANISŁAW BOJANOWSKI** (zm. 7 VIII 1871), błogosławiony Kościoła katolickiego, prekursor nauczania przedszkolnego, filantrop, społecznik i patriota, założyciel ludowych czytelni i ochron wiejskich oraz Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP.

200. rocznica urodzin

16 XI MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TOLERACJI

21 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TELEWIZJI

21 XI 1694 Urodził się **VOLTAIRE**, właśc. François-Marie Arouet (zm. 30 V 1778), francuski pisarz, filozof, historyk, publicysta, jeden z czołowych przedstawicieli oświecenia w Europie, autor satyr, powieści, dramatów m.in. dzieła *Kandyd, czyli optymizm*.

320. rocznica urodzin

22 XI 1869 Urodził się **ANDRÉ GIDE** (zm. 19 II 1951), prozaik francuski, związany z kręgiem symbolistów francuskich, autor m.in. uznanej za bluźnierczą powieści *Lochy Watykanu*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1947 r.

145. rocznica urodzin

24 XI 1864 Urodził się **HENRI DE TOULOUSE-LAUTREC** (zm. 9 IX 1901), francuski malarz i grafik, przedstawiciel postimpresjonizmu, wywarł duży wpływ na rozwój nowoczesnego plakatu, autor obrazów i barwnych litografii związanych z Moulin Rouge, m.in. *Moulin Rouge – La Goulue*.

150. rocznica urodzin

24 XI ŚWIATOWY DZIEŃ TAŃCA

28 XI DZIEŃ BEZ ZAKUPÓW

28 XI 1894 Urodził się **ARKADY FIEDLER** (zm. 7 III 1985) pisarz, reportażysta, przyrodnik i podróżnik, żołnierz Wojska Polskiego na Zachodzie, autor reportażowych powieści podróżniczych m.in. *Ryby śpiewają w Ukajali* i wojskowych *Dywizjon 303*.

120. rocznica urodzin

29 XI 1924 Zmarł **GIACOMO PUCCINI** (ur. 22 XII 1858), włoski kompozytor operowy, twórca oper werystycznych, sięgających do tradycji włoskiego belcanta, m.in. *Turandot, Tosca*.

90. rocznica śmierci

29 XI 1924 Urodził się **ZBIGNIEW HERBERT** (zm. 28 VII 1998), poeta, eseista, dramaturg, tłumacz, żołnierz AK, autor wierszy o tematyce antycznej i chrześcijańskiej, w latach 80. sztandarowy poeta polskiej opozycji, twórca m.in. słynnego cyklu poetyckiego *Pan Cogito*.

90. rocznica urodzin

GRUDZIEŃ

1 XII ŚWIATOWY DZIEŃ AIDS

3 XII MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- 3 XII 1919 Zmarł **AUGUSTE PIERRE RENOIR** (ur. 25 II 1841), francuski malarz, współtwórca i jeden z najwybitniejszych przedstawicieli impresjonizmu, twórca kompozycji rodzajowych *Śniadanie wioślarzy*, portretów m.in. *Pani Charpentier z dziećmi*.
95. rocznica śmierci
- 5 XII** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOŁONTARIUSZA**
- 5 XII 1914 Urodził się **STANISŁAW DYGAT** (zm. 29 I 1978), prozaik, felietonista, dramatopisarz, autor prozy łączącej problematykę egzystencjalną i narodową z groteską m.in. sfilmowanej powieści *Jezioro Bodeńskie*, będącej rozrachunkiem z Polską przedwojenną.
100. rocznica urodzin
- 5 XII 1914 Urodził się **HANS HELLMUT KIRST** (zm. 23 II 1989) niemiecki pisarz, zawodowy żołnierz, uczestnik kampanii wrześniowej i bitwy o Francję, autor popularnych powieści o tematyce wojennej i kryminalnej, m.in. *Nocy generałów*, *Fabryki oficerów*.
100. rocznica urodzin
25. rocznica śmierci
- 10 XII** **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PRAW CZŁOWIEKA**
- 14 XII 1984 Zmarł **VICENTE ALEIXANDRE Y MERLO** (ur. 26 IV 1898), hiszpański poeta, przedstawiciel grupy literackiej Pokolenie 27, twórca poezji surrealistycznej, m.in. zbioru *W rozległej krainie*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1977 r.
30. rocznica śmierci
- 17 XII 1954 Zmarła **ZOFIA NAŁKOWSKA**, (ur. 10 XI 1884), pisarka, publicystka, autorka opowiadań, dramatów i dzienników, czołowa przedstawicielka realistycznej prozy psychologicznej i społeczno-moralnej, m.in. powieści *Granica*.
60. rocznica śmierci
130. rocznica urodzin
- 20 XII 1834 Zmarł **MAURZYCY MOCHNACKI** (ur. 13 IX 1803), krytyk literacki i muzyczny, publicysta i działacz polityczny, jeden z organizatorów i najaktywniejszych uczestników powstania listopadowego.
180. rocznica śmierci

- 21 XII 1874 Urodził się **TADEUSZ ŻELEŃSKI**, pseud. **BOY** (zm. 3 VII 1941), satyryk i publicysta młodopolski, tłumacz, krytyk teatralny i literacki, z zawodu lekarz, mąż Zofii Pareńskiej, będącej pierwowzorem Zosi z *Wesela* S. Wyspiańskiego, autor m.in. *Piekła kobiet*, zamordowany z grupą profesorów lwowskich przez hitlerowców.
140. rocznica urodzin
- 22 XII 1989 Zmarł **SAMUEL BECKETT** (ur. 13 IV 1906), irlandzki dramaturg, prozaik i eseista, lektor języka angielskiego, jeden z twórców teatru absurdu, autor m.in. sztuki *Czekając na Godota*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1969 r.
25. rocznica śmierci
- 28 XII 1924 Zmarł **CARL SPITTELER**, pseud. Carl Felix Tandem (ur. 24 IV 1845), szwajcarski pisarz, tworzący w języku niemieckim, przedstawiciel neoklasycyzmu na przełomie XIX i XX wieku, autor m.in. powieści *Imago*, laureat Literackiej Nagrody Nobla w 1919 r.
90. rocznica śmierci
- 30 XII 1944 Zmarł **ROMAIN ROLLAND** (ur. 29 I 1866), francuski pisarz, muzykolog i biograf, działacz na rzecz pokoju, autor m.in. dramatów historycznych *Gra miłości i śmierci*, biografii *Beethoven*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1915 r.
70. rocznica śmierci
- 31 XII 1869 Urodził się **HENRI MATISSE** (zm. 3 XI 1954), francuski malarz, grafik i rzeźbiarz, reprezentant fowistów, jeden z najwybitniejszych malarzy awangardowych, twórca kompozycji figuralnych, m.in. *Siedząca odaliska*, *Taniec*.
145. rocznica urodzin
60. rocznica śmierci

II. ROCZNICE I WYDARZENIA REGIONALNE

STYCZEŃ

12 I 2009

Zmarł **ZBIGNIEW ZAREMBA** (ur. 3 VI 1926), aktor, związany z Teatrem im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, autor kilkudziesięciu kreacji scenicznych m.in. roli Wernyhory w adaptacji *Wesela* S. Wyspiańskiego, Cadyka w adaptacji *Sztukmistrza z Lublina* I. B. Singera, ojciec aktorki Beaty Zarembianki.

5. rocznica śmierci

15 I 1914

Urodził się w Nisku **JAN MARIA GISGES** (zm. 17 XII 1983), poeta, prozaik, więzień niemieckich obozów koncentracyjnych, autor m.in. powieści *Lasowiaczy*, zbiorów poezji *Więzień i chłop*, opowiadań obozowych *Brudne śniegi* i in.

100. rocznica urodzin

25 I 1869

Urodził się w Rzeszowie **ks. JAN WOJCIECH BALICKI** (zm. 15 III 1948), ksiądz katolicki, kapłan diecezji przemyskiej, profesor i rektor Seminarium Duchownego w Przemyślu, założyciel Domu Miłosierdzia Bożego.

145. rocznica urodzin

27 I 1964

Zmarł **STANISŁAW PIĘTAK** (ur. 3 VIII 1909 w Wielowsi k. Tarnobrzega), poeta, pisarz, dziennikarz, współpracownik „Kuriera Literacko-Naukowego”, „Okolicy Poetów”, autor m.in. powieści *Młodość Jasia Kunefala*.

50. rocznica śmierci

LUTY

8 II 1954

Zmarł ks. **JÓZEF JAŁOWY** (ur. 27 XII 1885 w Skurowej k. Brzostku), kapłan diecezji przemyskiej, wychowawca młodzieży, publicysta i społecznik, kapelan Wojska Polskiego, autor m.in. *Dziejów Przeczycy*, inicjator koronacji figury Matki Bożej Przeczyckiej, zasłynął jako wielki przyjaciel i opiekun ubogich, budowniczy kościoła pw. Chrystusa Króla w Rzeszowie, redaktor „Ziemi Rzeszowskiej”.

60. rocznica śmierci

10 II 1974

Zmarła **FRANCISZKA PLATÓWNA – ROTTEROWA** (ur. 26 II 1894 w Jaśle), śpiewaczka operowa, pedagog, znakomita odtwórczyni solowych partii w około 40. operach, czołowa solistka Teatru Wielkiego, działaczka społeczna i charytatywna.

40. rocznica śmierci

120. rocznica urodzin

19 II 1959

Zmarł **ANTONI KENAR** (ur. 23 II 1906 w Iwoniczu Zdroju), pedagog, rzeźbiarz i taternik, zajmował się także sztuką użytkową, rysunkiem, malarstwem, w swoich pracach łączył nowoczesność ze sztuką ludową, patron Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Zakopanem.

55. rocznica śmierci

23 II 2009

Zmarł **FRANCISZEK STAROWIEYSKI**, właśc. Franciszek Andrzej Bobola Starowieyski, pseud. Jan Byk (ur. 8 VII 1930 w Bratkówce k. Krosna), grafik, malarz, rysownik i scenograf jeden z największych kolekcjonerów dzieł sztuki w Polsce.

5. rocznica śmierci

24 II 1929

Urodził się w Sanoku **ZDZISŁAW BEKSIŃSKI** (zm. 21 II 2005), malarz, rzeźbiarz, fotografik, rysownik i artysta, w twórczości posługujący się grafiką komputerową, autor symbolistycznych obrazów i rzeźb nacechowanych grozą, wizją koszmaru ludzkiego losu, tajemnicą.

85. rocznica urodzin

28 II 1919

Urodził się w Futomie k. Błazowej **ANTONI RZĄSA** (zm. 28 I 1980), artysta, rzeźbiarz, wykładowca, wychowanek Antoniego Kenara, kontynuator tradycji podhalańskiej sztuki ludowej w meblarstwie i zabawkarstwie, twórca rzeźb z drewna o tematyce sakralnej.

95. rocznica urodzin

MARZEC

4 III 1934

Zmarł **ADAM OSTOJA – OSTASZEWSKI** (ur. 22 X 1860 we Wzdowie, gm. Haczów k. Brzozowa), naukowiec i wynalazca, doktor prawa i filozofii, poeta, architekt, wynalazca silnika odrzutowego, konstruktor obserwatorium astronomicznego, pionier polskiej awiacji, znawca ponad dwudziestu języków obcych.

80. rocznica śmierci

7 III 1919

Zmarł **LEOPOLD LIS – KULA** (ur. 11 XI 1896 w Kosinie k. Łańcuta), pułkownik, bohater walk o niepodległość kraju, członek Związku Strzeleckiego, żołnierz Legionów Polskich, komendant Polskiej Organizacji Wojskowej na Ukrainie, zginął podczas walk na Wołyniu z wojskami ukraińskimi, jego imię nosi II Liceum Ogólnokształcące w Rzeszowie, pochowany na cmentarzu na Pobitnem w Rzeszowie.

95. rocznica śmierci

19 III 1869

Urodził się w Ropczycach **JÓZEF MEHOFFER** (zm. 8 VII 1946), malarz, grafik, witrażysta, pejzażysta, ilustrator, przedstawiciel Młodej Polski, uznawany za mistrza secesyjnej dekoracyjności, twórca grafiki użytkowej, także książkowej, autor wielu kompozycji m.in. obrazu *Dziwny ogród*, wykładowca Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.

145. rocznica urodzin

28 III 1924

Zmarł **św. JÓZEF SEBASTIAN PELCZAR** (ur. 17 I 1842 w Korczyniu k. Krosna), święty Kościoła katolickiego, ksiądz, rektor UJ, prefekt i wykładowca Seminarium Duchownego w Przemyślu, założyciel Zgromadzenia Sióstr Służebnic Najświętszego Serca Jezusowego, biskup diecezji przemyskiej.

90. rocznica śmierci

30 III 1839

Urodził się w Mokrzeszewie k. Sandomierza **ALFONS RODERYK ALS** (zm. 6 II 1905), prawnik, asesor i zastępca burmistrza, członek Rady Powiatowej i zarządu Izby Adwokatów, założyciel Koła Prawników Rzeszowie, członek wielu Towarzystw, współzałożyciel Kasy Oszczędności i Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Rzeszowie.

175. rocznica urodzin

KWIECIEŃ

25 IV 1889

Urodził się w Kołaczycach k. Jasła **STANISŁAW JÓZEFOWICZ** (zm. 3 III 1965), nauczyciel, badacz folkloru regionu jasielskiego, działacz i społecznik, autor szeregu prac z zakresu etnografii, kultury i obyczajowości regionalnej.

125. rocznica urodzin

MAJ

26 V 1994

Zmarł **JULIUSZ KYDRYŃSKI**, pseud. Franciszek Pelczar (ur. 30 VI 1921 w Tarnobrzegu), pisarz, krytyk teatralny i filmowy, tłumacz z języków angielskiego, niemieckiego i francuskiego, m.in. dramatów elżbietańskich, brat Lucjana Kydryńskiego.

20. rocznica śmierci

CZERWIEC

13 VI 1959

Zmarła **MARIA JAKUBSKA** (ur. 11 I 1870), nauczycielka w Bliznem, Krzemiennej i Brzozowie, działaczka charytatywna, społeczna i oświatowa, w czasie wojen światowych organizatorka pomocy dla ludności wysiedlonej z terenów frontu i żydowskiej, założycielka stowarzyszeń nauczycielskich, prezydentka Sodalicii Mariańskiej Pań Nauczycielek Ziemi Sanockiej.

55. rocznica śmierci

29 VI 1964

Zmarł **HENRYK KAPISZEWSKI** (ur. 1899 r. w Nizance k. Przemyśla), prawnik i historyk, archiwista, działacz harcerski, autor prac dotyczących historii harcerstwa polskiego.

50. rocznica śmierci

LIPIEC

4 VII 1904

Urodził się w Przemyślu **ARTUR MALAWSKI** (zm. 26 XII 1957), kompozytor, skrzypek i dyrygent, pedagog, wykładowca dyrygentury i kompozycji w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Krakowie, jego imię nadano Filharmonii Rzeszowskiej, obecnie Podkarpackiej.

110. rocznica urodzin

8 VII 1874

Zmarł **HENRYK JAKUB KRECZMER** (ur. 8 VII 1831 w Rzeszowie), filantrop, fundator biblioteki I Gimnazjum w Rzeszowie, członek rzeszowskiej Rady Miejskiej, jego imieniem nazwano ulicę prowadzącą od pomnika A. Mickiewicza w kierunku ul. Szopena.

140. rocznica śmierci

12 VII 1914

Urodził się w Sanoku **STEFAN ZBIGNIEW STEFAŃSKI** (zm. 3 VI 1998), muzealnik, regionalista, bibliofil, społecznik, członek kilkunastu stowarzyszeń i organizacji związanych z życiem i działalnością regionu sanockiego, dyrektor Muzeum Historycznego w Sanoku.

100. rocznica urodzin

14 VII 1874

Urodził się **JERZY ŻUŁAWSKI** (zm. 9 VIII 1915 w Dębicy), dramaturg, pisarz i eseista okresu Młodej Polski, miłośnik i znawca Tatr, współzałożyciel Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, żołnierz Legionów Polskich, jeden z prekursorów polskiej literatury fantastycznonaukowej, autor m.in. powieści *Zwycięzca*. *(il. Portret Jerzego Żuławskiego, S. Wyspiański)*

140. rocznica urodzin

SIERPIEŃ

7 VIII 1904

Urodził się w Szebniach **FRANCISZEK KRAUS** (zm. 20 IX 1983), pedagog, działacz społeczny, w czasie II wojny światowej jeden z organizatorów szkoły dla dzieci uchodźców w Żagarach na Litwie i tajnego nauczania, założyciel Liceum dla Dorosłych w Jedliczu i Krośnie, prezes Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Krośnieńskiej.

110. rocznica urodzin

8 VIII 1944

Zmarł **JULIUSZ KADEN – BANDROWSKI**, właśc. Juliusz Bandrowski (ur. 24 II 1885 w Rzeszowie), pisarz, publicysta, żołnierz Legionów Polskich, adiutant Komendanta Piłsudskiego, kronikarz I Brygady, redaktor pisma „Żołnierz Polski”, współtwórca legendy Piłsudskiego i jego Legionów, autor powieści politycznych m.in. *General Barcz*, zginął w powstaniu warszawskim.

70. rocznica śmierci

29 VIII 1879

Zmarł **ALEKSANDER KONSTANTY GRYGLEWSKI** (ur. 4 III 1833 w Brzostku k. Dębicy), malarz, grafik, drzeworytnik, ilustrator, rysownik, profesor Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, współpracownik Jana Matejki, autor obrazów przedstawiających najcenniejsze zabytki architektury polskiej, m.in. wnętrza Łazienek w Warszawie.

135. rocznica śmierci

WRZESIEŃ

13 IX 1984

Zmarła **JADWIGA PIECUCH** (ur. 12 X 1892 w Brzozowie), nauczycielka, pionierka organizacji zajęć pozalekcyjnych, założycielka skautingu w Brzozowie i inspiratorka życia kulturalnego na wsi, organizatorka oświatowo-edukacyjnych bezpłatnych kursów wieczorowych i biblioteczki wędrowniej.

30. rocznica śmierci

29 IX 1889

Urodziła się w Rzeszowie **MICHALINA KAMIŁA MARIA JANOSZANKA** (zm. 12 VII 1952), malarka, literatka, działaczka społeczna, popularyzatorka oświaty, znana z portretów postaci historycznych, obrazów ołtarzowych w kościołach krakowskich m.in. podobizny św. Józefa w kościele OO. Bernardynów, nowatorka w dziedzinie malowania na szkle.

125. rocznica urodzin

PAŹDZIERNIK

- 1 X 1989 Zmarła **STANISŁAWA FLESZAROWA – MUSKAT** (ur. 21 I 1919 w Siennowie k. Jarosławia), powieściopisarka, autorka powieści psychologiczno-obyczajowych m.in. *Pozwólcie nam krzyżeć*, dramatów, opowiadań, sztuk telewizyjnych i słuchowisk radiowych, działaczka społeczno-kulturalna w Trójmieście.
25. rocznica śmierci
95. rocznica urodzin
- 13 X 1979 Zmarła **ANNA LEWICKA – KAMIŃSKA** (ur. 27 IV 1906 w Brzostku k. Jasła), księgoznawca, członkini Krakowskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki oraz komisji Nauk Historycznych krakowskiego oddziału PAN, autorka licznych publikacji i wystaw.
35. rocznica śmierci
- 22 X 1959 Zmarł **LUDWIK CHMAJ** (ur. 15 II 1888 w Głogowie Młp. k. Rzeszowa), historyk kultury i filozofii, pedagog, tłumacz, profesor uniwersytetów w Krakowie i Wilnie, jeden z wybitniejszych badaczy okresu Oświecenia i dziejów Reformacji, absolwent I Gimnazjum w Rzeszowie, za tajną działalność dydaktyczno-naukową i polityczną w czasie wojny, skazany i zesłany do łagru w Kazachstanie.
55. rocznica śmierci

LISTOPAD

2 XI 1944
Zmarł **KAROL IRZYKOWSKI** (ur. 23 I 1873 w Błażkowej k. Jasła), krytyk literacki i pisarz, redaktor czasopisma „Nowa Reforma” w Krakowie, autor eksperymentalnych analityczno-psychologicznej powieści m.in. *Pałuba*, *Sny Marii Dunin*, wyznawca indywidualizmu i rewizjonizmu w sztuce.
70. rocznica śmierci

7 XI 1829
Zmarł **ks. FRANCISZEK SIARCZYŃSKI** (ur. 12 X 1758 w Hruszowicach k. Jarosławia), ksiądz Kościoła katolickiego, geograf, historyk i publicysta, pierwszy dyrektor Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie, uczestnik obiadów czwartkowych u króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.
185. rocznica śmierci

GRUDZIEŃ

11 XII 1994

Zmarł **STANISŁAW WŁADYSŁAW MACZEK** (ur. 31 III 1892 w Szczercu k. Lwowa), generał broni Wojska Polskiego, w czasie I wojny św. dowódca ochotniczej kompanii w Krośnie, we wrześniu 1939 dowódca pierwszej polskiej jednostki zmotoryzowanej, rzeszowskiej 10. Brygady Kawalerii, uczestnik walk od Podhala po Lwów, po wojnie pozbawiony obywatelstwa polskiego przez władze PRL, osiadł w Holandii, od 1994 r. Honorowy Obywatel Rzeszowa

20. rocznica śmierci

16 XII 1804

Urodził się w Stobiernej k. Rzeszowa **LUDWIK NABIELAK** (zm. 14 XII 1883), publicysta, inżynier górnik, działacz polityczny, powstaniec, uczestnik spisku podchorążych w czasie powstania listopadowego działacz Towarzystwa Patriotycznego i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego, autor wielu dzieł publicystycznych, historycznych i literackich m.in. rozpraw historycznych o Tadeuszu Kościuszcze.

210. rocznica urodzin

24 XII 1874

Urodził się w Woli Sękowej k. Sanoka **ADAM DIDUR** (zm. 7 I 1946), śpiewak, jeden z najznakomitszych basów na przełomie XIX i XX wieku, solista mediolańskiej La Scali, nowojorskiej Metropolitan Opera, Opery Warszawskiej, założyciel Państwowej Opery Śląskiej, od 1990 w Sanoku odbywa się Festiwal muzyki operowej im. Adama Didura.

140. rocznica urodzin

*Wszystkie zamieszczone w publikacji fotografie pochodzą z internetowych serwisów udostępniających zasoby na wolnych licencjach CC BY-SA (Wikimedia Commons, Narodowe Archiwum Cyfrowe) a także ze zbiorów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nisku oraz zbiorów własnych Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie.

Bibliografia

1. Almanach podkarpacki 2000, pod red. J. Szkutnika i J. Świebody, Rzeszów 1999.
2. Antosik Wojciech, Słownik wiedzy o kulturze, Warszawa, cop. 2009.
3. Artyści Polski południowo-wschodniej: 1950-2000, pod red. J. Nowaka, P. Rędziniaka, Rzeszów; Jarosław 1999.
4. Balicka G.: Patroni przemyskich ulic, Przemyśl 1999.
5. Biuletyn: XXX lat Oddziału ZLP w Rzeszowie, Związek Literatów Polskich. Oddział w Rzeszowie, Rzeszów 1997.
6. Carrasat P. F. R., Marcadé I.: Style i kierunki w malarstwie, Warszawa 1999.
7. Choińska-Mika J., Dzięgielewski J., Maciszewski J.: Encyklopedyczny słownik historii Polski, Warszawa 1999.
8. Czarnota M.: Patroni przyszłych rzeszowskich ulic, Rzeszów 2006.
9. Dawni pisarze polscy od początków piśmiennictwa do Młodej Polski. Przewodnik biograficzny i biobibliograficzny. T. 1-5, Warszawa 2000.
10. Encyklopedia PWN w trzech tomach. T. 1-3, zesp. encyklopedii Dyczkowski A. [i in.], Warszawa 2001.
11. Encyklopedia Rzeszowa, zesp. red. Z. Budzyńskiego, Rzeszów 2011.
12. Epoki i kierunki w kulturze: sztuka, literatura, muzyka, teatr i film [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2008.
13. Fudala E., Helwin W.: Historia Starego Cmentarza w Rzeszowie..., Rzeszów 2009.
14. Gacek J.: Honorowi obywatele miasta Rzeszowa, Rzeszów 1998.
15. Gazda G.: Słownik europejskich kierunków i grup literackich XX wieku, Warszawa 2009.
16. Górny G.: Leksykon literackich laureatów Nagrody Nobla, Kraków 1993.
17. Helwin W.: Stary Cmentarz w Rzeszowie 1792-1909, Rzeszów 2002.
18. Helwin W. i in.: Historia Cmentarza Komunalnego Pobitno w Rzeszowie..., Rzeszów 2010.
19. Kanik J.: Nasza galeria zasłużonych. Cz.1, Rzeszów 2007.
20. Kanik J.: Sylwetki rzeszowian, Rzeszów 2009.
21. Kanik J., Małek R., Rusznica S.: Sylwetki rzeszowian. Cz.2, Rzeszów 2011.
22. Laskowski A., Kadra techniczno-budowlana związana z Jasłem w okresie autonomii galicyjskiej: słownik biograficzny, Kraków 2003.
23. Leksykon malarstwa od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1992.
24. Leksykon muzyki od A do Z, pod red. S. Gibkiej, Warszawa 1995.
25. Literatura polska XX wieku. Przewodnik encyklopedyczny PWN, Warszawa 2000.
26. Literatura polska. Encyklopedia PWN, Warszawa 2007.
27. Literatura świata. Encyklopedia PWN, Warszawa 2006.
28. Malarstwo Polski Południowo-Wschodniej 1900-1980, Rzeszów 1982.
29. Muzyka: kompozytorzy i wykonawcy, prądy i kierunki, dzieła [red. nac. Encyklopedii PWN B. Kaczorowski], Warszawa 2007.
30. Nowa encyklopedia powszechna PWN. T. 1-8, zesp. red. W. Baturo i in., Warszawa 2004.

31. O patronach rzeszowskich ulic, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów 1994.
32. Pietrzekiewicz W.: Wybitni ludzie Podkarpacia, Krosno 1988.
33. Pietrzekiewicz W.: Znane i nieznane kobiety Podkarpacia, Krosno 1995.
34. Potocki A.: Słownik biograficzny Żydów z Podkarpackiego, Rzeszów 2010.
35. Ruszel K.: Leksykon kultury ludowej w Rzeszowskim, Rzeszów 2004.
36. Simmons J.: 100 najwybitniejszych uczonych wszechczasów, Warszawa 1997.
37. Słabczyński T.: Encyklopedia odkryć i odkrywców, Warszawa 2004.
38. Słownik literatury popularnej, pod red. T. Żabskiego, Wrocław 2006.
39. Słownik historyków polskich, oprac. red. M. Rosińska-Jackl, Warszawa 1994.
40. Słownik pisarzy polskich, pod red. E. Zarych, Kraków cop. 2008.
41. Słownik pisarzy rosyjskich, pod red. F. Nieuważnego, Warszawa 1994.
42. Słownik pisarzy świata, pod red. J. Maślanki, Kraków cop. 2008.
43. Słownik sztuki [K. Gabryś-Cichacz i in.], Kraków, cop. 2008.
44. Stanisław T.: Wybitne postacie Rzeszowszczyzny, Rzeszów 1984.
45. Śródka A.: Uczeń polscy XIX-XX stulecia. T. 1-5, Warszawa 1995.
46. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu, Tuchów 1998.
47. Świstak Z.: Słownik biograficzny znanych postaci Jasła i regionu. Suplement, Tuchów 2000.
48. Ta Ziemia była Ich Domem, pod red. W. Chmury, Ropczyce 2006.
49. Współcześni polscy pisarze i badacze literatury. Słownik biobibliograficzny. T. 1-9, pod red. J. Czachowskiej i A. Szałagan, Warszawa 1997.
50. Zajac E.: Obywatele Honorowi Królewskiego Wolnego Miasta Sanoka, Sanok 2002.

Wybrane źródła elektroniczne, bazy danych

- Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa <http://www.pbc.rzeszow.pl/>
- Krośnieńska Baza Informacji Regionalnej. Twórcy związani z regionem <http://kbir.krosno.pl/tworcy.php>,
- „Obchody 350-lecia gimnazjum i liceum im. Ks. St. Konarskiego. Leksykon wybitnych nauczycieli i wychowanków” <http://www.rzeszow.pl/mieszkancy/>,
- www.franciszkanie.pl,
- Regionalny Informator Osobowy http://serwisy.wimbp.rzeszow.pl/sl_1.html
- Twórcy <http://www.biblioteka.sanok.pl/www/index.html>,
- Patroni Przemyskich ulic www.biblioteka.przemysl.pl/wydawnictwa/patroni/patroni/patroni%20start.html
- Tekstowa Kartoteka Osobowa Przemyslan <http://www.lasko.webd.pl/tkop/>
- Narodowe Archiwum Cyfrowe: www.nac.gov.pl/
- Gmina Brzostek - Z Brzostku rodem - Miasto i Gmina Brzostek http://brzostek.pl/z_brz_r/z_brz_ro.html
- Serwis liturgiczny, aktualności: <http://www.liturgia.pl>

Wstęp, redakcja i opracowanie:

Ewa Lelek

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie